

Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích

Teologická fakulta

Katedra teologických věd

Bakalářská práce

**100 let volnočasových aktivit v Dolním Bukovsku
(1900-2000)**

Vedoucí práce: prof. ThLic. PaedDr. Martin Weis, Th.D.

Autor práce: Tereza Kapcová

Studijní obor: Pedagogika volného času

Ročník: třetí

2020

Prohlašuji, že jsem svou bakalářskou práci vypracovala samostatně a s použitím pramenů a literatury uvedených v seznamu citované literatury.

Prohlašuji, že v souladu s § 47b zákona č. 111/1998 Sb. v platném znění souhlasím se zveřejněním své bakalářské práce, a to v nezkrácené podobě elektronickou cestou ve veřejně přístupné části databáze STAG provozované Jihočeskou univerzitou v Českých Budějovicích na jejich internetových stránkách, a to se zachováním mého autorského práva k odevzdanému textu této kvalifikační práce. Souhlasím dále s tím, aby toutéž elektronickou cestou byly v souladu s uvedeným ustanovením zákona č. 111/1998 Sb. zveřejněny posudky školitele a oponentů práce i záznam o průběhu a výsledku obhajoby kvalifikační práce. Rovněž souhlasím s porovnáním textu mé kvalifikační práce s databází kvalifikačních prací Theses.cz provozovanou Národním registrem vysokoškolských kvalifikačních prací a systémem odhalování plagiátů.

Dne 02. 04. 2020

Tereza Kapcová

Děkuji vedoucímu práce Prof. ThLic. PaedDr. Martinu Weisovi, Th.D. za cenné rady, připomínky a metodické vedení mé práce. Děkuji také knihovnici Mgr. Markétě Farkové za laskavou pomoc při bádání v knihovně a za pomoc s výběrem archivních pramenů a za její důvěru při mé práci s archivními prameny. Dále děkuji své rodině a nejbližším za oporu, vstřícnost a toleranci při psaní mé práce.

Obsah

ÚVOD	5
1 Volný čas	6
Vymezení pojmu volný čas.....	6
1.1 Historie pojmu volný čas	8
2 Historický přehled.....	11
2.1 Stručný historický přehled v českých zemích v období 1900-2000	11
2.2 Historie obce Dolní Bukovsko	17
3 Volnočasové aktivity v Dolním Bukovsku v letech 1900-2000.....	20
3.1 Obecní knihovna v Dolním Bukovsku	20
3.2 Kulturní a vzdělávací činnost	24
3.3 Volnočasové aktivity v rámci základní školy Dolní Bukovsko	25
3.4 Dětské hry a říkadla v Dolním Bukovsku	30
4 Přehled volnočasových spolků v Dolním Bukovsku.....	35
4.1 Tělovýchovná jednota Sokol Dolní Bukovsko	35
4.2 ZO Svazarm Dolní Bukovsko.....	39
4.3 Český svaz žen a Svaz invalidů Dolní Bukovsko.....	41
4.3.1 Český svaz žen	41
4.3.2 Svaz invalidů Dolní Bukovsko.....	44
4.4 ZO SSM Dolní Bukovsko, Pionýrská organizace SSM a Český červený kříž.....	44
4.4.1 Základní organizace Socialistického svazu mládeže.....	44
4.4.2 Pionýrská organizace Socialistického svazu mládeže.....	46
4.4.3 Český červený kříž	47
4.5 Sbor dobrovolných hasičů Dolní Bukovsko.....	49
4.6 Myslivecké sdružení Dolní Bukovsko.....	56
4.7 Stanice mladých přírodovědců.....	57
Závěr	59
Seznam použitých zdrojů	61
Seznam použitých zkratk	64
Seznam příloh.....	65

ÚVOD

Jako téma své bakalářské práce jsem si zvolila bádání po volnočasových aktivitách v Dolním Bukovsku v období let 1900–2000. Téma souvisí s oborem, který studuji, a obec Dolní Bukovsko jsem si vybrala, protože v této obci žiji.

Cílem mé práce je zjistit a zmapovat volnočasové aktivity a zájmové spolky, které v obci Dolní Bukovsko existovaly v letech 1900-2000. Primárně jsem čerpala z dochovaných archivních pramenů, které mi byly poskytnuty k nahlédnutí v obecní knihovně Dolní Bukovsko. K nahlédnutí mi byly zapůjčeny dochované zpravodaje, které jsem pečlivě prozkoumala a spoustu informací do své práce vložila. Dále jsem pečlivě prozkoumala a čerpala z obecní a školní kroniky. Také jsem se pokusila dohledat farní kroniku, ale bohužel farní kronika na faře není dostupná. Dále jsem čerpala z internetových stránek místních spolků a příslušné literatury.

Práce je rozvržená do čtyř kapitol. První kapitola se zabývá volným časem jako takovým a jeho historií. Druhá kapitola je věnována historii Dolního Bukovska, do které je zakomponována jak historie samotné obce, tak společenský a kulturní vývoj obce. V práci je také popsána historie českých zemí v období 1900-2000. Třetí kapitola se věnuje všem volnočasovým aktivitám, a to především obecní knihovně, kulturní a vzdělávací činnosti, volnočasovým aktivitám pořádaných základní školou a také jsem se zaměřila na dětské hry a říkadla. Poslední kapitola se věnuje volnočasovým spolkům, které v Dolním Bukovsku existovaly a většina z nich funguje dodnes. Zaměřila jsem se na tyto spolky: Tělovýchovná jednota Sokol Dolní Bukovsko, ZO Svazarm Dolní Bukovsko, Český svaz Žen Dolní Bukovsko, Svaz invalidů Dolní Bukovsko, Základní organizace Socialistického svazu mládeže, Pionýrská organizace Socialistického svazu mládeže, Český červený kříž Dolní Bukovsko, Sbor dobrovolných hasičů Dolní Bukovsko, Myslivecké sdružení Dolní Bukovsko a Stanice mladých přírodovědců. K některým spolkům byly dochovány pouze základní a velmi stručné informace, ale snažila jsem se dohledat co nejvíce informací, které byly dostupné.

Jak tedy z úvodu vyplývá, budu při tvorbě práce používat běžnou metodologii historické práce, zejména metodu přímou a metodu komparativní.

1 Volný čas

Volný čas je čas, který lidé tráví mimo pracovní dobu a mimo své běžné povinnosti, které během dne mají. Lidé tráví svůj volný čas podle toho, co je baví, naplňuje, rozvíjí nebo jen podle toho, co mají rádi. Tento čas je určen především pro odpočinek, relaxaci, seberozvoj a zábavu. Každý by měl svůj volný čas trávit svobodně tak, jak chce on sám.

Vymezení pojmu volný čas

Jedním z prvních, kdo se začali teoreticky zabývat volným časem, byl Aristoteles, jehož pojetím byly ovlivněny všechny klasické koncepty volného času až do současnosti. Aristoteles přisuzoval volnému času tu největší hodnotu, která je spojena se svobodou a se štěstím. Hlavní cíl vzdělávání viděl v přípravě lidí ke správnému a dobrému využití volného času. Podobně smýšleli i jiní světoví myslitelé a to například: Francis Bacon, J. A. Komenský nebo Thomas More.

V odborné literatuře, zabývající se volným časem, lze narazit na spoustu definic, co je to volný čas.¹ „Ukazují značnou variabilitu jednotlivých významů, které sahají od zdůrazňování ekonomických, sociologických, psychologických, filosofických, pedagogických a kulturně kritických momentů až k negaci významů takových definic.“² Jednou z definic podle Žákové je, že se jedná o čas, který umožňuje vybrat si činnosti svobodně a nezávisle na společenských povinnostech a vykonávat je dobrovolně. Tato činnost poskytuje jedinci příjemné zážitky a určitou formu uspokojení.³

Definici volného času můžeme najít i v Pedagogickém slovníku, který definuje volný čas jako „čas, s kterým člověk může nakládat podle svého uvážení a na základě svých zájmů. Volný čas je doba, která zůstane z 24 hodin běžného dne po odečtení času věnovaného práci, péči o rodinu a domácnost, péči o vlastní fyzické potřeby (včetně spánku). Na výchovu a vzdělávání ve volném čase je zaměřena pedagogika volného času.“⁴

---

¹ VÁŽANSKÝ, Mojmír a Vladimír SMÉKAL. *Základy pedagogiky volného času*. Brno: Paido, 1995. Edice pedagogické literatury. ISBN 80-901-7379-9, s. 17.

² Tamtéž, s. 17.

³ Tamtéž, s. 17.

⁴ PRŮCHA, Jan, Jiří MAREŠ a Eliška WALTEROVÁ. *Pedagogický slovník*. 4. aktualiz. vyd. Praha: Portál, 2003. ISBN 80-717-8772-8, s. 274.

V knize *Leisure Theory: Principles and Practices* je volný čas definován takto: „*Volný čas je dobrovolné chování. Volba, svoboda a dobrovolnictví jsou základními složkami volného času.*“⁵

Slepičková definuje volný čas takto: „*Volný čas lze v souhrnu definovat jako dobu, časový prostor, v němž jedinec nemá žádné povinnosti vůči sobě ani druhým lidem a v němž se pouze na základě svého vlastního svobodného rozhodnutí věnuje vybraným činnostem. Tyto činnosti ho baví, přinášejí mu radost a uspokojení, nikdy obavy či pocity úzkosti.*“⁶

Volný čas rozlišujeme na volný čas v širším smyslu a volný čas v užším smyslu. Volný čas v širším smyslu je čas mimo pracovní dobu. To znamená například spánek, jídlo, cesta z práce nebo do práce a podobně. Volný čas v užším smyslu znamená čas strávený podle vlastního uvážení a přání. Volnému času přisuzujeme buď pozitivní nebo negativní definici. Negativní definice vychází z vymezení volného času od pracovní doby (volno od práce). Pozitivní definice vymezuje volný čas na základě jeho kvality (čas, se kterým může člověk libovolně nakládat). V pedagogice volného času je prosazována pozitivní definice volného času, ale v praxi není možné oddělit volný čas od času věnovanému práci.

Abychom došli k definici volného času, můžeme celkový čas rozdělit na jednotlivé úseky. Důležitý a významný představitel německé pedagogiky volného času Wolfgang Nahrstedt rozděluje čas na čas spánku a čas bdělosti, přičemž čas bdělosti lze dále rozdělit na pracovní dobu a volný čas. Dále můžeme pojem volný čas rozdělit na povolný čas (čas pro nezbytné činnosti mimo zaměstnání) a na vlastní volný čas. Vlastní volný čas lze definovat jako takzvaný disponibilní čas nebo čas k libovolnému jednání.⁷

Hlavními funkcemi volného času jsou: odpočinek, zábava a rozvoj osobnosti. Německý pedagog volného času Horst Opaschowski komplexně vymezil funkce a možnosti volného času, které považuje za základní, např: rekreaci, kompenzaci, výchovu a další vzdělávání, komunikaci, participaci, kontemplaci, integraci atd. Podle českých oficiálních dokumentů je za

---

⁵ ROJEK, Chris. *Leisure Theory: Principles and Practices*. New York: PALGRAVE MACMILLAN, 2005. ISBN 978–1–4039–0569–7, s. 17.

⁶ SLEPIČKOVÁ, Irena. *Sport a volný čas*. Praha: Karolinum, 2000. ISBN 80-246-0044-7, s. 12.

⁷ KAPLÁNEK, Michal. *Nauka o volném čase: Studijní texty pro pedagogy volného času*. České Budějovice, 2011, s. 6-8.

funkci volného času považována regenerace, relaxace, kompenzace, sociální prevence a výchova.⁸

„Výzkumy (srov. Duffková, 2000) ukazují, že hodnotu volného času oceňují především mladí jedinci s vyšším vzděláním, zaměstnanci, úředníci, žáci a studenti. Nízkou důležitost mu naopak přikládají důchodci, zemědělci, osaměle žijící lidé s nižší úrovní vzdělání, velmi nízkými příjmy a příslušníci nižších vrstev.“⁹

1.1 Historie pojmu volný čas

Rozdělení mezi volným časem a pracovní dobou bylo ve starověku a středověku zcela jiné než tak, jak jej známe dnes. Ve starověku existoval čas věnovaný práci, ale i čas určený pro odpočinek, kult a zábavu. Pojem volný čas v našem chápání začali používat až v osvícenství. V antice si mohli užívat svůj volný čas podle svého uvážení pouze významní jedinci, převážně šlechta, velmi bohatí a svobodní muži.

Disponibilní doba pracujících lidí byla vždy nepoměrně menší, než tomu bylo mezi společenskou elitou. Možnosti využívání práce se změnily s mechanizací práce a společenskými změnami. Na konci 19. století dělníci pracovali 14-16 hodin, později však došlo ke zkracování pracovní doby. Využívání disponibilní pracovní doby (regenerace pracovní síly, odpočinek a zábava) se postupem času rozšiřovalo o cestování, rekreaci, sport nebo vzdělávání se.¹⁰

V historii volného času se můžeme setkat s dvěma protikladnými pojmy. Latinské slovo *negotium* označovalo práci a plnění každodenních obyčejných úkolů, zatímco *otium* bylo výsadou pouze svobodných občanů. Tímto pojmem byl označován volný čas, který odpovídal zájmům občana. Jednalo se tedy o svobodu od nutné práce. Fyzická práce byla totiž určena pouze pro občany z nižších společenských tříd a byla považována za otrockou práci, kterou svobodní občané pohrdali. Podle německého křesťanského filosofa Piepera je pojem *otium* jeden ze základů západní kultury a odkazuje tak na Aristotela. Aristoteles také mluví o odpočinku, který podle něj spočívá ve vznešeném požitku hodném svobodného občana.

---

⁸ HOFBAUER. *Děti, mládež a volný čas*. Praha: Portál, 2004. ISBN 80-7178-927-5, s. 13-15.

⁹ ŠERÁK, Michal. *Zájemové vzdělávání dospělých*. Praha: Portál, 2009. ISBN 978-80-7367-551-6, s. 37

¹⁰ Tamtéž, s. 25.

Praktický život vyvažoval kontemplativní život, který se považoval za předpoklad aktivního života.

Postupem času se během 19. a 20. století stává volný čas konečně dostupný i pro široké vrstvy občanů.¹¹ „*Celkově se dá říci, že od pojetí volného času konce 19. století, kdy byl chápán jako znak příslušnosti k určité sociální vrstvě a nástroj uspokojování potřeb, se zájmem postupně přesouval na zkoumání konkrétních volnočasových aktivit, vystupujících jako specifická kategorie spotřeby.*“¹²

Díky zkrácení pracovní doby se postupem času dostalo i na volný čas. Lidé postupně měnili své životy a jejich skladbu. Počet hodin práce se snížil a podíl volného času se naopak výrazně zvýšil. Volný čas se tak stal pro mnoho lidí prioritou, na druhém místě jsou základní životní potřeby a sféra práce bývá často až na posledním místě. Tento vývoj se stal důsledkem osvobození dětí od práce a prodloužení let strávených ve škole. U dospělých lidí vedl tento vývoj ke zkrácení pracovní doby, prodlužování délky života a růstu počtu let strávených odpočinkem.¹³

„*Ve 20. století se v ekonomicky vyspělých zemích stalo právo na volný čas téměř samozřejmostí, ačkoli je ve skutečnosti v mnoha případech porušováno: mnoho věřících lidí různých náboženství (např. křesťanství, židovství, islám) nemůže bez velkých těžkostí slavit „svůj“ sváteční den (křesťané zpravidla neděli, židé sobotu, muslimové pátek), lidé jsou pod hrozbou ztráty zaměstnání nebo finanční újmy nuceni pracovat přesčas nebo ve volné dny či svátek.*“¹⁴

Pro životní kulturu většiny obyvatelstva je prožívání volného času rozhodující. Volnočasové kliše (o kterém mluví Opaschowski) negativně ovlivňuje schopnost člověka prožívat svobodně volný čas. „*Opaschowski vyjmenovává několik takových kliše: ve volném čase musím být šťastný a nesmím mít problémy; volný čas je mi přidělen a musím si ho zasloužit a nakonec: po volném čase sice toužíme, ale nakonec často nevíme, co s ním, a proto z něho máme strach.*“¹⁵ Tato kliše mají dopad na napětí a zklamání, která jsou spojená s prožíváním

---

¹¹ KAPLÁNEK, Michal. *Nauka o volném čase: Studijní texty pro pedagogy volného času*. České Budějovice, 2011, s. 6 – 18.

¹² ŠERÁK, Michal. *Zájemové vzdělávání dospělých*. Praha: Portál, 2009. ISBN 978-80-7367-551-6, s. 31.

¹³ HOFBAUER, Břetislav. *Děti, mládež a volný čas*. Praha: Portál, 2004. ISBN 80-7178-927-5, s. 26-28.

¹⁴ KAPLÁNEK, Michal. *Čas volnosti - čas výchovy: pedagogické úvahy o volném čase*. Praha: Portál, 2012. ISBN 978-80-262-0450-3, s. 44.

¹⁵ Tamtéž, s. 48.

volného času. Lidé nechtějí přiznat problémy, které s prožíváním volného času mají, a často nechávají svůj volný čas na agenturách a organizátorech. Ze života se tak ztrácí podstata volného času, a to konkrétně svoboda, která by měla být ve volném čase využita, aby člověk prožil volný čas tak, jak chce on sám.

V současnosti je volný čas považován za soukromou oblast života. Lidé v dnešní době potřebují stále více soukromí. Uzavírají se více do sebe, mají potřebu zavřít se do své místnosti, postele nebo kamkoliv, kde je nebude nikdo jiný rušit. Je to reakce na současný uspěchaný život. Dnes má totiž většina lidí hektický životní styl.¹⁶

---

¹⁶ KAPLÁNEK, Michal. *Čas volnosti - čas výchovy: pedagogické úvahy o volném čase*. Praha: Portál, 2012. ISBN 978-80-262-0450-3, s. 48-50.

2 Historický přehled

Za posledních sto let se do života obce Dolní Bukovsko promítly historické události a měly vliv na způsob trávení volného času. Proto je součástí této práce i stručný historický přehled s důrazem na události, které ovlivnily podobu volného času.

2.1 Stručný historický přehled v českých zemích v období 1900-2000

Začátek 20. století byl pro naši vlast velice významný. Na přelomu 19. a 20. století byly české země součástí Rakousko-Uherské monarchie. V roce 1901 schválila říšská rada zákon omezující pracovní dobu v hornictví na 9 h denně. V letech 1900 – 1903 probíhala v českých zemích hospodářská krize. V roce 1905 se konaly stávkové demonstrace a manifestace, které si vynutily zavedení všeobecného hlasovacího práva. V roce 1907 proběhlo poměřování sil ve volbách do říšské rady, které se konaly na základě všeobecného hlasovacího práva. Na počátku 20. století výrazně přispěli do historie naší vlasti i psychiatr Sigmund Freud, Franz Kafka, Reiner Maria Rilke a řada dalších.

V roce 1914 byl spáchán atentát na rakouského následníka trůnu Františka Ferdinanda d'Este. Tento atentát byl výsledkem velmi vyostřené situace na Balkánském poloostrově. Byl také jednou z příčin, proč Rakousko-Uhersko vyhlásilo Srbsku válku, čímž vypukla první světová válka. Evropy se tato válka dotkla velice brzy, a to během pouhých tří týdnů, a trvala až do roku 1918. V Evropě byly vytvořeny čtyři hlavní fronty: západní, východní, jižní a italská. Čeští vojáci bojovali na všech uvedených frontách, kromě západní fronty.¹⁷

V roce 1916 postihly Rakousko-Uherskou monarchii velké změny. Zemřel císař František Josef I. a místo něj nastoupil na císařský trůn jeho synovec Karel I., kterému se ovšem nepovedl záměr udržet Rakousko-Uherskou monarchii. V roce 1917 byl vydán Manifest českých spisovatelů, ve kterém české kulturní osobnosti vyzvaly české poslance v Říšské radě, aby zastávali zájmy našeho národa a odstoupili od prorakouské politiky. Na zasedání říšské rady bylo předneseno Státoprávní prohlášení Českého svazu, ve kterém bylo uvedeno, že čeští

---

¹⁷ *Dějiny zemí Koruny české II.: Od nástupu osvícenství po naši dobu*. Praha: Paseka, 1992. ISBN 80-85192-30-6, s. 204.

poslanci opustili prorakouskou politiku a postavili se za seburčení českého a slovenského národa.¹⁸

Důsledkem první světové války byl rozpad Rakouska-Uherska a vznik Československé republiky, která byla vyhlášena za samostatnou v roce 1918.¹⁹ Na jejím vzniku měli zásluhu Tomáš Garrigue Masaryk, Edvard Beneš a Milan Rastislav Štefánik, přičemž Tomáš Garrigue Masaryk byl zvolen jako první prezident. Když Československo překonalo poválečné obtíže a vytvořilo si stabilní měny, nevedlo to sice k odstranění nedostatků československé ekonomiky, vytvořilo ale předpoklady k hospodářskému vzestupu. Bohužel však v roce 1929 přišla hospodářská krize a odeznívala až v roce 1933. Této krize se snažily využít politické síly, které byly silně proti Masarykově demokracii. Na krajní levici to byli komunisté pod vedením Klementa Gottwalda nebo také krajně pravicové strany, které se zhlížely v autoritativních režimech fašistického typu.²⁰

V roce 1933 nastolil Adolf Hitler fašistickou diktaturu. V roce 1935 se vzdal Tomáš Garrigue Masaryk funkce prezidenta a jeho místo zaujal Edvard Beneš. V roce 1938 se připojilo Rakousko k Německu a tlak Henleinovců, podporovaných Hitlerem, zesílil. Adolf Hitler začal vyhrožovat válkou a zastrašil tak západní velmoci. Krátce po půlnoci v září 1938 podepsal spolu s Itálií, Francií, Velkou Británií dohodu o připojení sudetských oblastí k Německu. V roce 1938 prezident Beneš emigroval a novým prezidentem se stal JUDr. Emil Hácha. V roce 1939 začala okupace Československa německou armádou a na okupovaném území byl vyhlášen autonomní Protektorát Čechy a Morava.

V roce 1939-1945 vypukla druhá světová válka, která byla vyvolána konfliktem mezi demokratickými a totalitními státy. V roce 1942 byl spáchán atentát na říšského protektora Reinharda Heydricha, který dal rozkaz zatknout předsedu vlády Aloise Eliáše, zastrašil Háchu a vyhlásil stanné právo spojené s popravami. Atentát provedli parašutisté Jan Kubiš a Jozef

---

¹⁸ *Dějiny zemí Koruny české II.: Od nástupu osvícenství po naši dobu*. Praha: Paseka, 1992. ISBN 80-85192-30-6, s. 204.

¹⁹ ČORNEJ, Petr. *Dějiny českých zemí*. 3. vyd. Ilustroval Eva ANLAUFOVÁ. Praha: Fragment, 2003. ISBN 80-7200-760-2, s. 108-11.

²⁰ *Dějiny zemí Koruny české II.: Od nástupu osvícenství po naši dobu*. Praha: Paseka, 1992. ISBN 80-85192-30-6, s. 204.

Gabčík. Po Heydrichově smrti nacisté opět rozpoutali vlnu teroru, ve které bylo zabito více než 3000 lidí, vykonavatelé atentátu a byly zničeny a vyhlazeny vesnice Lidice a Ležáky.²¹

Život v protektorátu byl pro české obyvatele velice těžký, většina z obyvatel se však snažila okupaci přečkat. Nejvíce postižení byli Židé, kteří byli podle nacistické rasové teorie určeni k vyhubení. Na území protektorátu začaly platit tzv. norimberské zákony, které znamenaly, že Židé museli nosit na veřejnosti šesticípou Davidovu hvězdu, nesměli se účastnit žádných kulturních ani společenských akcí, nastalo vyvlastňování majetku Židů a jeho následné převedení do vlastnictví nežidovských občanů. Podobnou situaci zažívali i Romové. Bohužel to byl pouze začátek, výsledkem tohoto teroru byly vyhlazovací tábory.

Dne 1. září 1939 byla zahájena preventivní zatýkácí akce gestapa v Protektorátu Čechy a Morava a pod názvem Albrecht I. probíhala celé září. Zatčeno a uvězněno bylo více než 1 247 představitelů českého národa. Zatčení a uvěznění byli například Josef Čapek, Ferdinand Peroutka, Antonín Hampl atd.²²

V roce 1939 britská BBC zahájila pravidelné rádiové vysílání v českém jazyce. Přestože bylo vysílání „Volá Londýn“ nelegální, většina národa toto riziko podstupovala. V tomto roce bylo také zavedeno přidělové hospodářství na potraviny, pohonné hmoty, textil, šaty a obuv. Za tajnou zabijačku hrozil dokonce trest smrti nebo za nepřiznanou slepici vězení.

V den výročí vzniku ČSR se uskutečnila 28. října 1939 protinacistická demonstrace, které se zúčastnilo 100 000 lidí. Při této demonstraci došlo ke střetům s nacistickou policií, při kterých byl zastřelen dělník Václav Sedláček a medik Jan Opletal. Několik dalších lidí bylo poraněno.

Dne 17. listopadu došlo k zatýkání českých studentů na vysokoškolských kolejích v Praze, Brně a v Příbrami. Devět z nich bylo gestapem a jednotkami SS popraveno. Vyhláškou říšského protektorátu byly vysoké školy uzavřeny na tři roky, ale ve skutečnosti byly uzavřeny až do konce války. Druhý den byli zatčeni studenti starší 20 let a byli odvezeni do koncentračního

---

²¹ *Dějiny země Koruny české II.: Od nástupu osvícenství po naši dobu*. Praha: Paseka, 1992. ISBN 80-85192-30-6, s. 204.

²² Tamtéž, s. 204-224.

tábora, ze kterého byla propuštěna většina studentů, bohužel koncentrační tábor nepřežilo 35 studentů.²³

V roce 1945 vypuklo Pražské povstání a Československo bylo osvobozeno Rudou armádou. „*Sovětská armáda osvobodila Prahu. V následujících dnech likvidovala odpor německých vojsk na různých místech Čech. Poslední střetnutí se odehrálo u Milína na Příbramsku, kde zbytky jednotek SS kapitulovaly v noci na 12. května.*“²⁴ Do Prahy se vrátil prezident Beneš, který stál v čele státu na základě dohody Národní fronty a až do ustanovení Prozatímního národního shromáždění měl zákonodárnou pravomoc. Poté podepsal dekrety o znárodnění výrobních podniků a bank, a to celkem dvou třetin československého průmyslu. Zestátnění bylo v zájmu Komunistické strany Československa, která vyhrála první poválečné volby v roce 1946. Předsedou vlády se stal komunistický vůdce Klement Gottwald, který byl podporován Sovětským svazem a mohl tak dále bojovat o uchopení moci. Komunisté měli podíl také na tom, že Československo v roce 1947 odmítlo Marshallův plán hospodářské pomoci. Zápas o politickou moc vyvrcholil začátkem března 1948, kdy prezident Beneš jmenoval novou Gottwaldovu vládu, ve které měli převahu členové KSČ a prokomunističtí aktivisté z jiných politických stran. Následně prezident Beneš odmítl podepsat novou ústavu a podal demisi. Novým prezidentem se stal Klement Gottwald, čímž se v Československu upevnila diktatura komunistického režimu.

V roce 1960 přijalo Národní shromáždění novou ústavu, která prohlašovala Československo za socialistický stát a změnila jeho název na Československá socialistická republika, změnila státní znak a zakotvovala vedoucí úlohu komunistické strany ve společnosti. Jelikož komunistické vedení muselo řešit prohlubující se hospodářské potíže, byla komunistická strana nucena přistoupit ke změně hospodářské politiky. Očekávání změny k lepšímu posílil pád stalinisty Antonína Novotného. Tím, že Novotný odstoupil z funkce prvního tajemníka komunistické strany, bylo zahájeno krátké období tzv. pražského jara. Alexander Dubček byl zvolen do čela komunistické strany.²⁵

---

²³ *Dějiny zemí Koruny české II.: Od nástupu osvícenství po naši dobu.* Praha: Paseka, 1992. ISBN 80-85192-30-6, s. 204-224.

²⁴ KOUDELKOVÁ, Jarmila. *Naše dějiny v datech.* Ilustroval Michal KUDĚLKA. Praha: Albatros, 1987. Oko (Albatros). ISBN 13-741-87, s. 339-340.

²⁵ ČORNEJ, Petr. *Dějiny českých zemí.* 3. vyd. Ilustroval Eva ANLAUFOVÁ. Praha: Fragment, 2003. ISBN 80-7200-760-2, 120-125.

V roce 1968 se stal novým prezidentem Ludvík Svoboda. S jeho nástupem vznikala zvláštní československý model socialismu, se kterým se ztotožňovala většina obyvatel. Jelikož Sovětský svaz nepřipouštěl jiné pojetí socialismu, ani možné uvolnění Československa ze sféry svého vlivu, pohřbila vojenská intervence pěti států Varšavské smlouvy v čele se Sovětským svazem tzv. pražské jaro.²⁶

V lednu 1968 odstoupil z funkce první tajemník komunistické strany Antonín Novotný a bylo zahájeno období takzvaného pražského jara. Slovenský politik Alexander Dubček byl zvolen do čela komunistické strany. V březnu vystřídal Antonína Novotného Ludvík Svoboda a vznikala tak československý model socialismu, se kterým se tehdy ztotožňovala většina obyvatel. Byly zrušeny reformy a cenzura. Sovětský svaz nepřipustil možné uvolnění Československa ze svého vlivu ani jiné pojetí socialismu a 21. srpna 1968 bylo pohřbeno takzvané pražské jaro vojenskou intervencí pěti států Varšavské smlouvy (kam patřilo Bulharsko, Maďarsko a Německá demokratická republika), v čele se Sovětským svazem. 30. října 1968 byl přijat zákon o federativním uspořádání Československa, které bylo výsledkem demokratizačního procesu. Na začátku roku 1969 vstupovaly do společného života Česká a Slovenská socialistická republika. V tomto roce také došlo k sebeupálení dvou studentů Jana Palacha a Jana Zajíce, kteří se upálili, aby donutili národ k odporu proti okupaci. Po odvolání Alexandra Dubčeka z funkce následovalo dvacetileté období zmírněného stalinismu neboli normalizace. Po celou dobu dvaceti let, bylo Československo součástí sovětského bloku a režim nepovoloval ani žádné kosmetické reformy, které mohly během let nastat. V roce 1975 byl zvolen za prezidenta republiky člen KSČ dr. Gustav Husák.²⁷

V různých obdobích komunistické vlády, byly silné vlny emigrace, zejména poté, když se v roce 1979 zhoršily hospodářské poměry. Byly konány aktivní protesty vůči režimu, které se odvolávaly na lidská práva. Několik set disidentů se sdružovalo v organizaci Charta 77. Mezi první mluvčí se řadí Jan Patočka, Václav Havel a Jiří Hájek. Komunistický režim ale vedl kampaně proti disidentům a hodně z nich věznil.

V roce 1985 byl komunistický systém výrazně ohrožen, jelikož bylo vyčerpané socialistické hospodářství a nastoupil komunistický reformátor Michail Gorbačov v Sovětském Svazu. Gorbačov byl ve světě velice oblíbeným politikem, jelikož zbavil napětí vztahy se

---

²⁶ ČORNEJ, Petr. *Dějiny českých zemí*. 3. vyd. Ilustroval Eva ANLAUFOVÁ. Praha: Fragment, 2003. ISBN 80-7200-760-2, 120-125.

²⁷ Tamtéž, s. 124-125.

Spojenými státy a nepostavil se proti zboření berlínské zdi, která byla od roku 1961 symbolem rozdělení Evropy. Demontáž zdi v roce 1989 zahájila rozpad sovětského bloku. Českoslovenští komunisté, které vedl od roku 1987 Milouš Jakeš, museli čelit velké nespokojenosti, která v roce 1988-1989 vyústila ve velké protesty. Aktivně vystupovalo ekologické hnutí, požadavky katolíků, kteří byli zaštitěni kardinálem Františkem Tomáškem a také petiční požadavky a odvaha umělců. Tato situace nenechala komunistické bezpečnostní jednotky chladné a ty tvrdě zakročily proti studentské manifestaci, která se konala 17. 11. 1989. Lidé se začali ještě více bouřit a vyvolalo to lavinu rozhořčení.²⁸

Dne 18. listopadu se spojili vysokoškolští studenti s divadelními herci a vyhlásili protestní stávkou. Bylo založeno Občanské fórum, které vedl Václav Havel, a na Slovensku vznikla Verejnosc' proti násiliu. Měli společný cíl, a to svržení komunistického režimu v Československu a nastolení demokracie. Protesty a demonstrace probíhaly každý den, občané se scházeli na náměstích, vysoké školy a střední školy zahájily okupační stávkou. Díky těmto událostem se komunistický režim na konci roku 1989 úplně zhroutil. Protesty přerostly ve státní převrat, který byl nazván Sametovou revolucí.²⁹

Komunistická strana se zřekla vedoucí funkce ve společnosti, Gustav Husák abdikoval z funkce prezidenta, současně byla jmenována nová vláda Mariana Čalfy a byl zvolen nový prezident republiky Václav Havel. Občanům se tak otevřela možnost demokratického vývoje. V roce 1990, po více než čtyřiceti letech, se konaly svobodné parlamentní volby a nastoupený směr potvrdily. Zvítězilo Občanské fórum, sdružující demokratické síly, a na Slovensku zvítězilo seskupení Verejnosc' proti násiliu.

Na jaře 1990 byl zvolen nový název státu: Česká a Slovenská federativní republika. Lidé začali doufat, že převratné dění definitivně skončilo. Bohužel tomu tak nebylo a těžký přechod z totalitního do demokratického systému proběhl sporem mezi Čechy a Slováky. Vítězná hnutí situaci nebyla schopna zvládnout a Občanské fórum se po volbách rozpadlo na několik stran, ze kterých byla nejsilnější Občanská demokratická strana, která hájila zásady hospodářského liberalismu a byla vedena Václavem Klausem.³⁰

---

²⁸ ČORNEJ, Petr. *Dějiny českých zemí*. 3. vyd. Ilustroval Eva ANLAUFOVÁ. Praha: Fragment, 2003. ISBN 80-7200-760-2, s. 126-127.

²⁹ KOHOUTKOVÁ, Helena a Martina KOMSOVÁ. *Dějepis na dlani*. 2. vyd. Ilustroval Jindřich KANIA. Olomouc: Rubico, 2007. ISBN 80-7346-065-3, s. 242-243.

³⁰ ČORNEJ, Petr. *Dějiny českých zemí*. 3. vyd. Ilustroval Eva ANLAUFOVÁ. Praha: Fragment, 2003. ISBN 80-7200-760-2, s. 126-127.

V roce 1992 se konaly opět parlamentní volby. Česká a slovenská politika se vydaly různými směry. Česká strana se zaměřovala spíše na rychlou transformaci ekonomiky, zatímco Slováci se snažili o posílení pravomoci národních vlád. Kvůli různorodým názorům se Československo rozdělilo na dva samostatné státy. Po dlouhých úpravách a jednáních o dělení majetku federace, měně a hranicích zanikl společný stát Československo 31. prosince 1992. Nové státy Česká republika a Slovenská republika vznikly dne 1. ledna 1993 a ve stejném roce se stala Česká republika členem Rady Evropy. Na jaře roku 1999 vstoupila Česká republika do NATO.³¹

2.2 Historie obce Dolní Bukovsko

Obec Dolní Bukovsko patří do Jihočeského kraje a nachází se mezi Týnem nad Vltavou a Veselím nad Lužnicí. První písemná zmínka o této obci pochází z roku 1323, když král Jan Lucemburský směnil Dolní Bukovsko a další vesnice za jiné, které patřily Petru I. z Rožmberka. Obec Dolní Bukovsko tak začala patřit Rožmberkům.³² „*V tu dobu bylo Dolní Bukovsko, v němž roku 1323 Petr z Rožmberka postavil tvrz, důležitým hospodářským centrem, kde vybírána také cla a mýta.*“³³

Kulturní poměry v letech 1900-1909 byly pro mladou generaci velice příznivé, jelikož toho bylo vytvořeno hodně školou, knihovnou Národní jednoty pošumavské a divadelním sborem Národní jednoty pošumavské. Bohužel však mladá generace neměla žádný vliv, aby mohla sama rozhodovat o osudech místa ve věcech samosprávy.³⁴ V roce 1900 místo staré fary, která byla ve špatném stavu, byla postavena nová fara. O pár let později, a to přesně v roce 1906, byla postavena škola, která je řazena mezi nejhezčí a slohově nejčistší secesní školní budovy v Jihočeském kraji.³⁵

Naopak ale byly v obci velice nepříznivé společenské poměry, které zavinil fanatický a umíněný farář Jan Buchtel, který pro své záměry dokázal získat starší vlivné osoby, a ty jej poslouchaly a plnily jeho rozkazy. Byl proti pokroku vůbec, vychovával si mládež i ostatní

---

³¹ KOHOUTKOVÁ, Helena a Martina KOMSOVÁ. *Dějepis na dlani*. 2. vyd. Ilustroval Jindřich KANIA. Olomouc: Rubico, 2007. ISBN 80-7346-065-3, s. 244.

³² PROKOPOVÁ, Zdeňka. *Dolní Bukovsko: historie a umělecké památky*. České Budějovice: Okresní úřad, 1997. ISBN 80-238-1192-4.

³³ KOLÁŘ, Jan. *Dolní Bukovsko 1962-1979*, s. 147.

³⁴ KOLÁŘ, Jan. *Dolní Bukovsko II.*, s. 4.

³⁵ Dolní Bukovsko-historie obce. *Hvozdo* [online]. c2015 [cit. 2020-03-18]. Dostupné z: <https://www.hvozdo.cz/news/dolni-bukovsko-historie-obce/>.

občany k neomezené poslušnosti k duchovní vrchnosti, a dokonce byl podporován ostatními občany.³⁶ „*Tento farář pronásledoval každého, kdo se jeho snahám protivil, do nejkrajnějších důsledků své možnosti a postižený pociťoval i nepřízeň a nemilost farářových stoupenců, kterých v té době byla veliká většina. Proti té několik pokrokových lidí měli těžké postavení. Průlom do zpátečnické ‚černé‘ většiny udělaly obecní volby v roce 1901, při nichž starostou městečka byl zvolen Fr. Řehoř, za něhož byla postavena nová škola po úporném a houževnatém boji s farářem a jeho stoupenci, došlo k soudnímu přelíčení, při němž farář musil doznat, že nemluvil pravdu a byl nucen odprosit.*“³⁷

Společenské poměry se nezlepšily ani po bojích o školu, jelikož kaplan Jan Hajný byl také proti pokrokovým lidem a opět zavínil několik afér mezi lidmi, které musely být znovu řešeny před soudem. Nakonec byl nucen urážky odvolat. V roce 1908 byl přeložen, jelikož byl nevhodný i pro duchovní správu.³⁸

Za první světové války byl v Základní škole zřízen lazaret pro raněné vojáky. Jelikož byly pro jeho udržení potřeba peníze, tak místní obyvatelé pořádali veřejné sbírky a pro lazaret peníze získali. Po zrušení lazaretu zbylé peníze občané věnovali na vybudování pomníku padlým vojákům.³⁹

Na počátku 20. století se společenský život v Dolním Bukovsku výrazně změnil. Díky tomu, že byl v roce 1923 zaveden vodovod a o pár let později i elektrický proud, mohli občané využívat svůj volný čas jinak a začalo se nabízet více možností, jak volný čas trávit. V obci Dolní Bukovsko aktivně působil Sokol, který byl založený roku 1909. Jeho členové organizovali veřejné cvičení, přednášky, divadelní představení, ale také výlety do přírody. Věřící lidé z Dolního Bukovska se zúčastnili každoročních tradičních výprav na Svatou Horu u Příbrami. Byly to velice náročné pěší poutě, měly svůj pevný řád a trvaly několik dní. Bohužel byly v roce 1950 zakázány, a to jako nepřípustný projev veřejné zbožnosti.⁴⁰

V roce 1930 zemřel spisovatel Alois Jirásek, kterého si občané Dolního Bukovska velice vážili. Považovali ho za čestného zdejšího měšťana, jelikož ve své knize *Proti všem* psal také o historii obce Dolní Bukovsko. Když Jirásek získával materiály a informace, bydlel v Dolním

---

³⁶ KOLÁŘ, Jan. *Dolní Bukovsko II.*, s. 4.

³⁷ Tamtéž, s. 4.

³⁸ Tamtéž, s. 4.

³⁹ HANZLOVSKÝ, Stanislav. *Pamětní kniha obce Dolního Bukovska I.* Dolní Bukovsko.

⁴⁰ PROKOPOVÁ, Zdeňka. *Dolní Bukovsko: historie a umělecké památky.* České Budějovice: Okresní úřad, 1997. ISBN 80-238-1192-4.

Bukovsku. Občanům zaslal vlastnoručně psaný děkovný dopis.⁴¹ „*Vážím si vysoce tohoto vyznamenání a těší mne obzvláště, že jsem se stal občanem slavobylé, přední obce blatácké. Dovolte, prosím, abych za té příležitosti projevil, jak rád si vzpomínám na doby, kdy jsem milé Bukovsko navštívil a kdy pak jsem se jím ve svém díle zabýval!*“⁴²

V roce 1945 do obce přišla Rudá armáda a na konci druhé světové války se v obci schovávali němečtí uprchlíci z Pruského Slezska a zabydleli se v místní škole. V padesátých letech proběhla kolektivizace zemědělství a jednotné zemědělské družstvo bylo založeno roku 1957. V roce 1964 se začal stavět kulturní dům, což byl pro občany významný moment, jelikož se jim začaly otevírat brány do kulturního a společenského života.⁴³ Rok 1983 byl pro občany Dolního Bukovska velmi smutným rokem, jelikož zemřel zdejší rodák a učitel Jan Kolář, který pro Dolní Bukovsko velmi znamenal.⁴⁴ Jan Kolář zaznamenal dějiny této obce a podrobně zpracoval místní kroniky, proto je v obci Dolní Bukovsko umístěna jeho pamětní deska. V devadesátých letech 20. století proběhla rekonstrukce zdejšího farního kostela a došlo k ní díky spolupráci obecního úřadu se zdejším duchovním správcem.⁴⁵

---

⁴¹ HANZLOVSKÝ, Stanislav. *Pamětní kniha obce Dolního Bukovska I.* Dolní Bukovsko.

⁴² Tamtéž.

⁴³ Historie. Městys Dolní Bukovsko [online]. Dolní Bukovsko: Dolní Bukovsko, c2020 [cit. 2020-03-08]. Dostupné z: <https://www.dolnibukovsko.cz/historie>.

⁴⁴ PROKOPOVÁ, Zdeňka. Dolní Bukovsko: historie a umělecké památky. České Budějovice: Okresní úřad, 1997. ISBN 80-238-1192-4.

⁴⁵ Historie. Městys Dolní Bukovsko [online]. Dolní Bukovsko: Dolní Bukovsko, c2020 [cit. 2020-03-08]. Dostupné z: <https://www.dolnibukovsko.cz/historie>.

3 Volnočasové aktivity v Dolním Bukovsku v letech 1900-2000

Obec Dolní Bukovsko nabízela velký počet volnočasových aktivit, které byly určeny jak pro děti, tak pro dospělé. Obec podporovala aktivity, které vytvářela obecní knihovna, základní škola nebo jednotlivci.

3.1 Obecní knihovna v Dolním Bukovsku

Jako první veřejná knihovna v Dolním Bukovsku byla knihovna Národní jednoty pošumavské (NJP), která byla založena roku 1890. Byla umístěna ve skříni ve druhé třídě školní budovy a prvním knihovníkem byl učitel Vincenc Dudárek. Když byl zřízen školní kabinet, byla knihovna přemístěna tam. Půjčovalo se pouze v zimě, a to v neděli odpoledne. Byl vybírán poplatek 2 h za jeden svazek na vazbu a na nákup nových knih. Dalšími knihovníky byli učitelé Karel Tichý, Jan Pícha a Stanislav Beran, kteří se také podíleli na vzkvétání místní knihovny. Do knihovny přispělo svými knihami několik dárců a jedním z nich byl i zvěrolékař pan Zbirovský z Tišnova, který daroval ilustrované spisy Boženy Němcové.⁴⁶

V roce 1906 byla knihovna přemístěna do sborovny v nové školní budově. Knihovník a učitel Jan Pícha založil nový seznam knih, který čítal celkem 327 svazků. Na seznamu byly životopisy, básně, cestopisy, časopisy, dějepisné knihy, divadelní hry, zemědělské knihy, povídky, romány, vědecké knihy atd. Od roku 1908 byl knihovníkem rovněž učitel Stanislav Beran, za kterého daroval Ústřední výbor Národní jednoty pošumavské v Praze 100 svazků velmi hodnotných knih s koženými hřbety. Za první světové války se stal knihovníkem řídící učitel Felix Truhlář, který knihovnu předal v roce 1919 učiteli Janu Kolářovi. Za pana Koláře byla knihovna rozšířena a v roce 1920 se stala základem nově zřízené obecní knihovny. Obec měla povinnost přispívat na knihovnu 50 h za každého obyvatele, což znamenalo 600 Kčs ročně. Vybírání poplatků za vypůjčené knihy se zrušilo a knihovna půjčovala knihy úplně zdarma. Při předávání knihovny do majetku obce měla knihovna 395 svazků, a jelikož svazky stále přibývaly, bylo potřeba přikoupit ještě jednu skříň, kterou vyrobil místní truhlář František Kopeček. Když Jan Kolář v roce 1921 odešel, knihovnu převzal opět Stanislav Beran a po něm následoval učitel Vojtěch Řehoř. V roce 1925 daroval zdejší rodák PhDr. Tomáš Řehoř, ředitel

---

⁴⁶ KOLÁŘ, Jan. *Dolní Bukovsko II.*, s. 124.

učitelského ústavu v Chrudimi, celou svou knihovnu i s krásnou tvrdou skříní. Knihovna obsahovala zábavné a poučné knihy, a to celkem 650 svazků. Pro místní knihovnu to byl opravdu značný přírůstek. Vzhledem k tomu, že se knihovna stále více a více rozšiřovala o velký počet nových a zajímavých knih, bylo nutné přikoupit ještě další 2 skříně, a jelikož se nevešly do sborovny školy, byla knihovna přestěhována do zasedací síně v radnici. Tato místnost byla veřejně přístupná a musely se proto pořizovat skříně, které se daly zamykat. V roce 1928 se stala knihovnicí učitelka Marie Kolářová a byla knihovnicí do roku 1961.⁴⁷

V době okupace 1939-1945 prožila knihovna smutnou dobu. Všechny knihy od ruských, francouzských, anglických i amerických spisovatelů musely být vyřazeny a odevzdány okresním úřadům. Jako náhrada byly doplněny knihy německých spisovatelů s nacistickým zabarvením, které si nikdo nepůjčoval a nikdo je nechtěl číst. Zůstávaly tak netknutě ležet ve skříních nevyužity. Nikdo si je nepůjčoval, jelikož českému člověku neměly co říct. V roce 1946 byla knihovna přemístěna z důvodu nevhodnosti umístění v zasedací síni do samostatné místnosti v přízemí radnice, která byla vybavena novým nábytkem, a všechny skříně byly natřeny stejnou barvou.⁴⁸

V roce 1947 bylo vytvořeno oddělení pro mládež, které dosud funguje, doplňuje se a rozšiřuje. Výpůjční doba byla přizpůsobena tak, aby co nejvíce vyhovovala čtenářům. Dospělým se půjčovalo v neděli od 9:30 – 12:00 hodin dopoledne. Pravidelně byly pořádány výstavy knih a zajímavé besedy o knihách, které byly u občanů velice oblíbené.⁴⁹ Jelikož byl za okupace velký úbytek vyřazených knih a seznam knih měl značné mezery a byl tak velice nepřehledný, byl v roce 1948 pořízen nový seznam knih. *„K 1. říjnu 1948 měla knihovna 1696 svazků, z nich 391 knih naučných, 1236 zábavných a 6 pro mládež.“*⁵⁰

*„Knihovna dostala v soutěži ‚Budujeme vzornou lidovou knihovnu‘ čestné uznání Okresního národního výboru v Týně nad Vltavou za rok 1953, od Krajského národního výboru v Českých Budějovicích za rok 1953 a od ministerstva školství a kultury za rok 1959.“*⁵¹ Na konci roku 1960 měla knihovna už 426 svazků knih pro mládež a za tento rok měla knihovna 301 čtenářů, z toho 143 mladých čtenářů do 14 let. Když byl v roce 1971 dostavěn kulturní dům, knihovna se přestěhovala do nových prostorů do prvního patra kulturního domu.

---

⁴⁷ Bukovský zpravodaj. Dolní Bukovsko: Střediskové kulturní zařízení, 1990(1).

⁴⁸ KOLÁŘ, Jan. Dolní Bukovsko I., s. 125-126.

⁴⁹ Tamtéž, s. 126.

⁵⁰ Tamtéž, s. 126.

⁵¹ Tamtéž, s. 127.

Knihovna získala konečně důstojné zázemí a vlastní prostory, které měly dokonce dvě místnosti. V roce 1971 nastoupila nová profesionální knihovnice paní Blažena Čtvrtníková a pod jejím vedením se knihovna stala jedním z neaktivnějších činitelů kulturního života v obci. Knihovna už nesloužila pouze k půjčování knih a časopisů, ale podílela se velkou mírou na plnění úkolů Jednotného plánu kulturně výchovné činnosti. V knihovně se pořádaly výstavy ke kulturním výročím, besedy pro žáky základní školy či jiné různé přednáškové akce pro širokou veřejnost. Za nemalou chvíli se objevily první výsledky metodické práce v činnosti místních lidových knihoven, které spadaly do střediska. Ze začátku bylo okolních knihoven jen 6, ale velmi rychle se jejich počet navýšil na 19 knihoven. Začal se budovat doplňovací fond pro soubory knih, které byly rozváženy do menších knihoven na venkově. Na nákup těchto knih přispěli i Jednotné zemědělské družstvo Rozkvět a Myslivecké sdružení v Dolním Bukovsku. V roce 1972 získala knihovna ocenění a obdržela za svou činnost v krajském kole „Budujeme vzornou lidovou knihovnu“ (BVLK) čestné uznání a v roce 1973 získala opět čestné uznání Krajského národního výboru (KNV) v soutěži „Aktivity střediskových knihoven“. V roce 1977 se podařilo za pomoci odboru kultury Okresního národního výboru (ONV) a orgánů Místního národního výboru (MNV) zlepšit estetický vzhled vybavení knihovny v oddělení pro dospělé a nábytek vyrobilo výrobní družstvo HIKOR. Na konci roku získala knihovna další místnost pro uložení fondu střediskové knihovny. V roce 1978 knihovna obdržela nejvyšší uznání v soutěži „BVLK“ a to titul „Vzorná lidová knihovna“. V roce 1980 nastoupila paní J. Kubešová místo paní Čtvrtníkové. Paní Kubešová převzala nejen knihovnu, ale s ní velice nelehký úkol, jelikož byla knihovna na vysoké úrovni a zároveň bylo nutné dobře reprezentovat kulturní život této obce.

V roce 1981 bylo vybaveno nové oddělení pro mládež. Knihovna v Dolním Bukovsku nejen půjčovala knihy, ale prováděla i kulturně výchovnou činnost. V rámci programu Mládež a kultura byla vytvořena úzká spolupráce s místní základní školou a školkou. Děti navštěvovaly knihovnu kvůli hodinám knihovnicko-informatické výchovy, kde získali nové vědomosti a zajímavosti o knize, jak s ní zacházet, co je to knihovna a jak pracovat s katalogy. Výsledek těchto hodin byl takový, že děti byly samostatnější ve vybírání knih a dokázaly se lépe orientovat ve fondu. K dalším osvědčeným formám práce v knihovně patřily literární pásma. Měly za cíl seznámit žáky s určitým literárním druhem, se životem spisovatele a s knihou jako takovou. Děti měly největší zájem o obrázkové kartotéky budované z časopisů ABC, který byl dětmi velice oblíbený. Knihovna nezapomínala ani na dospělé, kteří měli v oddělení pro dospělé volný výběr knih. Výjimkou nebyla ani naučná literatura. Jak bylo již zmíněno výše,

knihovna pořádala řadu besed a výstav, a úzce spolupracovala v oblasti kulturně výchovné s organizacemi v obci. Od roku 1982 byli do knihovny zváni spisovatelé a čtenáři měli možnost docházet na besedy například s J. Tomečkem, F. Podlahou, Z. Bezděkovou, P. Pavlíkem, V. Michalem, F. Skorunkou, P. Pavlem nebo L. Mühlsteinem. Sám název „Středisková knihovna“ říká o její další činnosti a knihovna sloužila především čtenářům obce a zároveň se starala o dalších 18 připojených knihoven. Dobrovolným knihovníkům poskytovala přímou metodickou, instrukční a konzultační pomoc a pořádala aktivity a školení. Knihovna si vedla dobře i během dalších deseti let a dosáhla opět dalšího ocenění. V roce 1982 dosáhla ocenění v soutěži „BVLK“ okresní uznání a další rok okresní uznání. V roce 1985 získala v soutěži „Aktivity střediskových knihoven“ čestné uznání KNV v Českých Budějovicích a v roce 1988 ke Dni pracovníků kultury obdržela za svou práci J. Kubešová čestné uznání ONV v Českých Budějovicích.

V roce 1988 vznikl knihovnický kroužek Pečeť a na svém začátku měl 9 mladých členů. Všichni to byli čtenáři knihovny a občas pomáhali paní knihovnici při půjčování knih nebo při zařazování knih. Právě tato aktivita přivedla na myšlenku zrodit knihovnický kroužek. V září téhož roku se kroužek omladil a pět žáků osmé třídy nahradili jiní žáci. Členi měli za úkol provést návštěvníky knihovny knihovnou a dovést je k té správné knize. Dále pomáhali při půjčování knih, s jejich řazením a balením do ochranné fólie. Také připravovali pro menší čtenáře různé kvízy a soutěže. Každý rok se vydávali na návštěvu různých knihoven, aby poznali i jiné knihovny než jen tu místní, a nevynechali ani knihovnu pro nevidomé. Dále se účastnili soutěže „O nejlepší knihovnický kroužek“ a v roce 1989 vyhráli první místo v Českém Krumlově. V dalších letech se pořádaly pravidelné čtenářské besedy. Pro děti školního věku bylo velice důležité vybrat tu správnou knihu, aby textu porozuměly, proto se pořádaly pravidelné řízené besedy o knize. Škola tak spolupracovala s knihovnicí paní Kubešovou, která dělala pro místní žáky základní školy rozbor knih. Rozbory byly aktivní a velmi živé, proto zájem dětí vypovídal o tom, že byly besedy přínosné a velice zábavné. Značný počet dětí se díky těmto besedám stal novými čtenáři. Besedy o knize měly příznivý vliv na rozvoj dětské fantazie a čtenářský kroužek i knihovna samotná byly v této době velice oblíbené.⁵²

---

⁵² *Bukovský zpravodaj*. Dolní Bukovsko: Střediskové kulturní zařízení, 1990(1-6).

3.2 Kulturní a vzdělávací činnost

Občané obce Dolní Bukovsko měli možnost docházet na velký počet zajímavých přednášek. „Důležitým doplňkem školního vzdělávání pro dospělé byla přednášková činnost, kterou možno sledovat od založení Místního odboru Národní jednoty pošumavské, to je od roku 1889.“⁵³ Nejčastěji se přednášelo o všeobecném poučení se zdůrazněním a ohledem na polní hospodářství, chov dobytka, drůbeže, včel a pěstování ovocných stromů.

Na tyto přednášky byli nejčastěji zváni odborníci z okolních měst a z odborných škol z Českých Budějovic, Tábora, Jindřichova Hradce a dalších. Na přednášky chodili občané se zájmem a byly velmi dobře hodnoceny, jelikož byly vždy dobře připraveny a propagovány. Na těchto přednáškách se uplatnili i domácí jednotlivci. Není možné dohledat přesné téma a předmět každé přednášky, ale z archivních pramenů víme, že bylo uspořádáno cca 4-8 přednášek ročně.

Tato činnost byla prováděna až do první světové války a od roku 1910 se této činnosti také zúčastnila Tělocvičná jednota Sokol. Poté se organizovaly přednášky spíše o tělovýchově, sportu a zdravotnictví. Po roce 1918 byly přednášky pořádány místní osvětovou radou, která účelně doplňovala činnost místních spolků a korporací, z nichž kromě uvedených můžeme ještě jmenovat Sbor dobrovolných hasičů. Po roce 1946 také Svaz československo-sovětského přátelství. Od roku 1945 byla tato činnost rozšířena a prohloubena.

Dne 19. ledna 1959 se konala přednáška „Nemoci zemědělských zvířat“. Dne 9. února 1959 byla uspořádána beseda s občany na téma „Plány činnosti organizací a složek Národní fronty“. Dne 17. února 1959 proběhla přednáška s filmovým představením „Jak zvýšit živočišnou výrobu v zemědělství“. V roce 1959 bylo realizováno celkem 15 přednášek a besed, kdy většina z nich byla doprovázena projekcí filmu. Do obsahu přednášek se zapojilo Jednotné zemědělské družstvo, které občanům přineslo několik zajímavých přednášek. Všechny předpoklady pro další rozvíjení činnosti měla Osvětová beseda. Veškerou činnost platně usměřňovala a svou činnost rozšířila o kulturní a vzdělávací zájezdy do celé republiky.⁵⁴

Veškerá činnost byla prováděna buď v místní knihovně, nebo v kulturním domě, ve kterém bylo i kino, které bylo promítáno 3x týdně. Střediskové kulturní zařízení v Dolním Bukovsku se podílelo na kulturně výchovné činnosti a zajišťovalo výzdoby, filmová představení, vysílání

⁵³ KOLÁŘ, Jan. *Dolní Bukovsko I.*, s. 122.

⁵⁴ KOLÁŘ, Jan. *Dolní Bukovsko I.*, s. 122-123.

rozhlasových relací a vydávání zpravodaje. Také se podílelo ve spolupráci s knihovnou na mimoškolním vzdělávání občanů, kdy byly pořádány různé přednášky a besedy jak pro mládež, tak pro dospělé. Střediskové kulturní zařízení úzce spolupracovalo s místní základní školou a v roce 1981 proběhla tradiční víceoborová přehlídka mezi základními školami Dolní Bukovsko a Ševětín. Žáci místní školy přivezli diplomy za recitaci, výtvarnou výchovu a pěvecký sbor předvedl velice úspěšné vystoupení. Střediskové kulturní zařízení se také v tomto roce stalo zřizovatelem místní hudební skupiny Maraton, jejíž členové byli členové Socialistického svazu mládeže.⁵⁵

V dalších letech byly pořádány převážně vzdělávací akce jak pro mládež, tak pro dospělé. Byly pořádány besedy například o ochraně životního prostředí, které byly velice oblíbené, dále pak byla pořádána různá hudební vystoupení a nebylo zapomináno ani na děti mateřské školy, pro které byly připraveny různé hudební programy, které většinou doprovázely i různé soutěže. Také byly pořádány víceoborové přehlídky zájmové umělecké činnosti. Soutěžícími byli žáci základní školy a umísťovali se na prvních místech, především v oboru recitace, zpěvu, hře na hudební nástroj nebo ve výtvarných pracích.⁵⁶ Příspěvková organizace, kterou bylo Střediskové kulturní zařízení v Dolním Bukovsku, byla vždy závislá na výši dotace, kterou dostávala od obecního úřadu. V roce 1992 byly v místním kině promítány pouze dětské pořady, vzhledem ke špatné finanční situaci a vzhledem k tomu, že večerní filmy byly většinu času prodělečné. Také se změnil promítací čas a kino bylo promítáno jen jeden den v týdnu.⁵⁷

3.3 Volnočasové aktivity v rámci základní školy Dolní Bukovsko

První zmínka o vyučování v Dolním Bukovsku byla nalezena ve farní matrice z roku 1662. Výuku prováděl ve svém volném čase zdejší učitel a písař a výuka se konala v učitelově domě. Škola dostala svou samostatnou budovu až v roce 1791 a byla tvořena z chalupy o dvou světnicích. Učitelé měli těsnou vazbu ke kostelu a jejich povinností byla také péče o chrámovou hudbu a vyzvánění. Když stará školní budova z 18. století shořela, byla místo ní v roce 1827 vystavěna nová, která měla pouze tři učební místnosti a potřebám obce přestala brzy vyhovovat. Proto byla v roce 1906 postavena nová školní budova v secesním slohu a v dalších letech byla

---

⁵⁵ *Bukovský zpravodaj*. Dolní Bukovsko: Střediskové kulturní zařízení, 1981(6).

⁵⁶ *Bukovský zpravodaj*. Dolní Bukovsko: Střediskové kulturní zařízení, 1983(2).

⁵⁷ *Bukovský zpravodaj*. Dolní Bukovsko: Střediskové kulturní zařízení, 1992(1).

její původní část celkově zrenovována a byla rozšířena o čtyři učebny a jiné potřebné místnosti. Budova základní školy v Dolním Bukovsku byla vybudována v roce 1906.⁵⁸

V roce 1907 bylo v budově Základní školy postaveno dřevěné jeviště, aby děti a učitelé mohli sehrát hru, kterou si sami vymysleli, s názvem Tři halíře.⁵⁹ „Zřízením tohoto jeviště získáno jest při škole nejen pramen ušlechťující zábavy dětské, ale též trvalý zdroj příjmů pro různé dobročinné účely školní, jako jest zejména polévkový ústav a pomůcky školní.“⁶⁰ Hra byla sehrána celkem pětkrát. V roce 1908 bylo zavedeno vyučování mojžíšského náboženství rabínem Mojžíšem Blannem z Třeboně. Stejně jako jinde byly i zde v Dolní Bukovsku vedeny spory mezi učiteli a místní duchovní správou o dozor nad mládeží v kostele. Učitelé chtěli, aby byl pouze jeden člen sboru jako dozor, farář ale žádal dva členy sboru a také mu bylo nakonec vyhověno. V dalších letech byla pořádána různá divadelní představení, na kterých se podíleli žáci i učitelský sbor. Škola se také zasloužila o výsadbu nových stromků. Pro děti byla přichystána přednáška o zajímavých exotických zvířatech a měly možnost vidět naživo například krajtů tygrovitou, kajmana brazilského, papouška nebo také opici.⁶¹ Po první světové válce bylo vyučování velmi těžké, jelikož byl nedostatek učebních pomůcek, dokonce i knih.

Dne 28. října 1918 občané oslavovali osamostatnění českého národa. Druhý den ředitel školy před radnicí promlouval k velkému obecnstvu, které se skládalo z občanů Dolního Bukovska a blízkého okolí. Odpoledne škola připravila pro žáky i veřejnost hudební a pěveckou akademii, která byla pořádána místní organizací Sokol. V dalších letech měli žáci možnost navštěvovat řadu kroužků, a to například kroužek: dramatický, pěvecký, ručních prací, domácích prací atd. Také pro ně byly připravovány každoročně dětské dny a různé zajímavé a zábavné akce. V roce 1937 občané oslavovali narozeniny tehdejšího prezidenta Beneše a tichá oslava proběhla v tělocvičně základní školy. Žáci si poslechli mimořádnou relaci školského rozhlasu, ve kterém zněl slavnostní proslov ministra školství a různá blahopřání žáků ze všech koutů naší země.⁶²

V roce 1940 ministerstvo školství a národní osvěty rozhodlo, aby české školy vzpomněly na výročí zřízení Protektorátu Čechy a Morava, přesně podle pokynů. Žáci si vyslechli projev,

---

⁵⁸ Historie školy. *Dolníbukovsko* [online]. Dolní Bukovsko: Dolní Bukovsko, c2020 [cit. 2020-04-14]. Dostupné z: <https://www.dolnibukovsko.cz/skola>.

⁵⁹ *Pamětní kniha obecní školy v Bukovsku*. Dolní Bukovsko, 1914.

⁶⁰ Tamtéž.

⁶¹ Tamtéž.

⁶² *Školní pamětní kniha od 1. září 1918*. Dolní Bukovsko, 1937.

jehož jednotný text obdržely všechny školy. Školu často navštěvovala inspekce, která kontrolovala, zda je vše tak, jak má být. Škola se starala i o chudé a potřebným dávala jídlo. Stravovací akce byla však ukončena 13. dubna 1940. V květnu uspořádal místní Odbor ochrany matek besídku, ve které účinkovali žáci základní školy. Římskokatolické náboženství bylo vyučováno duchovní správou, vyučování bylo však neustále upravováno a velice často se upravovaly doby vyučovacích hodin náboženství.⁶³

Dne 2. prosince 1942 byla opět zahájena stravovací akce pro chudé a přespolní žáky, která mohla být uskutečněna díky daru Národní pomoci z Veselí nad Lužnicí. Tato stravovací akce byla opět ukončena 1. března roku 1941. Dne 7.-9. dubna byla na příkaz přerušena výuka a školní místnosti byly připraveny na ubytování vojska. V době žní v srpnu 1941 byl pro děti zřízen ve škole útulek, ve kterém bylo zapsáno 20 dětí. V dozoru se střídali učitelé základní školy. Během války byly pro dívky vyučovány ruční práce a domácí nauky. V roce 1942 měly děti základní školy prodlouženy vánoční prázdniny do odvolání a žáci se scházeli jednou týdně ve škole, aby si vyzvedli domácí úkoly. Výuka byla znovu zahájena až na začátku března a při té příležitosti bylo znovu vzpomenuáno na třetí výročí zřízení Protektorátu Čechy a Morava.

Když byl spáchán atentát na Heydricha, všichni členové učitelského sboru byli nuceni přečíst apel, ve kterém byl odsouzen vražedný útok a učitelé byli upozorňováni na velikou zodpovědnost při výchově mládeže. Každoročně od roku 1938 probíhala ošacovací akce, kdy nejpotřebnější žáci získali oblečení a boty. Velkým přispěvovatelem bylo Veselí nad Lužnicí. Žáci se během války věnovali sběru léčivých bylin, sběru odpadových hmot, sázení stromků v obecním lese nebo také odstraňování bodláků. Dne 15. listopadu 1944 bylo svrženo nepřátelskými letadly deset bomb v polích poblíž Dolního Bukovska. Bomby vybuchly postupně, dokonce některé z nich až druhý den ráno. Vznikly hluboké jámy a veliké kusy hlíny byly rozházeny po okolních polích. V některých domech u hřbitova byly důsledkem výbuchu bomb rozbitá okna, ale žádné jiné škody nevznikly.

V roce 1945 bylo ubytováno ve školní budově několik uprchlíků z Horního Slezska a byla pro ně přichystána celá školní budova i s kuchyní. Výuka byla prozatím přesunuta do společenských sálů v hostincích. V květnu 1945 byly vyvěšeny na několika budovách československé prapory, avšak toho dne byl od rána v obci oddíl SS a jeho velitel nařídil sundání praporů a vyhrožoval střelbou. Vystoupil však proti němu místní národní výbor v čele

---

⁶³ Školní kronika Dolní Bukovsko 1937-1940. Dolní Bukovsko, 1940.

s Vojtěchem Ujkou, ale prapory musely být nakonec sundány. Ujka se musel zaručit, že bude v obci klid a že průchod německých vojsk obcí nebude nijak narušen.

Dne 9. května 1945 bylo žákům oznámeno, že byly boje v Praze ukončeny a země byla osvobozena. Žáci byli po oznámení propuštěni domů, ale na cestě domů nebylo bezpečno, jelikož se na cestách stále objevovali němečtí vojáci. Druhý den projíždělo Dolním Bukovskem ruské vojsko a bylo nadšeně vítáno obyvatelstvem. Dne 11. května projížděly další sovětské oddíly, ale část s děly zůstala v Dolním Bukovsku na louce, kde odpoledne hrála hudba a byla uspořádána taneční zábava. Dne 18. května se vojsko ubytovalo ve školní budově, radnici a na faře. Důstojníci se ubytovali v soukromých domech. Od 14. až do 20. června 1945 procházela od Týna nad Vltavou ruská vojska dlouho do noci a před školou či radnicí vytvářeli velitelé vojsk přehlídky, při kterých hrála ruská vojenská hudba.

Po válce byly pro děti vytvářeny a pořádány výstavy knih, besídky a různé zábavné akce. V roce 1948 proběhlo první rozsvícení Vánočního stromu republiky v Dolním Bukovsku. Této akce se zúčastnili žáci, kteří zpívali několik koled, a rozsvěcování Vánočního stromu s koledami se koná až dodnes.⁶⁴

Základní škola v Dolním Bukovsku úzce spolupracovala se všemi spolky a organizacemi, které v Dolním Bukovsku existovaly, a snažila se vést děti k zájmové mimoškolní činnosti, která byla velice rozmanitá a mohli se v ní uplatnit všichni žáci podle svých zájmů. Základní škola nabízela velkou řadu kroužků, a to například pěvecko-hudební kroužek a literárně-dramatický kroužek a jejich členi vždy připravili velmi hodnotná kulturní vystoupení pro veřejnost. Dále žáci mohli navštěvovat kroužek dopravní výchovy, kroužek výtvarné výchovy, který byl rozdělený na dvě skupiny, které navštěvovali žáci od 1.-5. třídy a od 6.-9. třídy. Dalším z kroužků, které bylo možno navštěvovat, byl kroužek ochrany přírody a myslivosti, který probíhal ve spolupráci s Mysliveckým sdružením. V roce 1975 vznikl nový včelařský kroužek a divadelní kroužek. Ve spolupráci se ZO Svazarm vznikly na škole dva nové kroužky, a to radiotechnický kroužek, o který byl velký zájem, hlavně ze strany chlapců, a kroužek motorismu, který vedl externí učitel Svazarmu. Členové tohoto kroužku získali na konci školního roku řidičské oprávnění skupiny M. Avšak největší počet žáků se zapojil do mimoškolní tělovýchovné činnosti TJ Rozkvět.

---

⁶⁴ *Školní kronika*. Dolní Bukovsko, 1975.

V roce 1976 se základní škola Dolní Bukovsko spojila s TJ Rozkvět a SRPŠ, a staly se hlavními pořadateli lehkooatletického čtyřtřítání škol o Putovní pohár SRPŠ. Toto utkání se uskutečnilo v rámci oslav mezinárodního dne dětí a přijely základní školy z Týna nad Vltavou, Ševětína a Strýčic. Putovní pohár získali místní žáci a tato akce byla pořádána i v dalších letech.⁶⁵ V roce 1981 byla zájmová činnost rozšířena o fotografický kroužek, o kroužek ochránců přírody a o klub mezinárodního přátelství.⁶⁶

Další rok se žáci základní školy zúčastnili výstupu na Klet'. Tohoto mírového pochodu se zúčastňoval především turistický oddíl Pionýrů. Při příjezdu do obce Holubov získali žáci průkaz s plánem trasy, která byla 15 km dlouhá. Tato trasa vedla z Holubova přes Klet' do Českého Krumlova. Každý zúčastněný, který trasu splnil, získal symbolickou kartičku.⁶⁷ Další oblíbenou aktivitou, kterou pořádala škola, byl sběr léčivých bylin nebo žaludů a kaštanů. Děti se za tuto práci umístily na prvním místě v okrese na soutěži „O rudý prapor ONV“, které se účastnily skoro všechny školy v okrese. Pro žáky základní školy to bylo velice motivující a každý rok se velmi snažili.⁶⁸ V dalších letech se děti účastnily různých soutěží a například v roce 1991 se děti umístily na 1. místě v soutěži „Zdatné děti“. Dále se děti zúčastnily například soutěže „Mladý historik“. V dalších letech děti i nadále navštěvovaly kroužky, které škola nabízela. Bohužel však přestal být zájem z řad vedoucích a často se stávalo, že některé kroužky museli na několik měsíců vést vyučující. Vždy se ale našel někdo, kdo měl o děti a jejich volný čas zájem a kroužku se ujal.⁶⁹ V následujících letech se pořádaly například zájezdy do hor, kterých se účastnily děti mysliveckého a pionýrského oddílu. Zbylá místa vyplnili žáci základní školy. Na tomto zájezdu, který se konal v roce 1995, byl připraven i karneval pro děti. Bohužel postupem času pořadů pro děti ubývalo, ale od kroužků na základní škole se neupustilo nikdy. Děti měly vždy možnost využít svůj volný čas.⁷⁰

---

⁶⁵ *Bukovský zpravodaj*. Dolní Bukovsko: Střediskové kulturní zařízení, 1976(3).

⁶⁶ *Bukovský zpravodaj*. Dolní Bukovsko: Střediskové kulturní zařízení, 1981(3).

⁶⁷ *Bukovský zpravodaj*. Dolní Bukovsko: Střediskové kulturní zařízení, 1982(6).

⁶⁸ *Bukovský zpravodaj*. Dolní Bukovsko: Střediskové kulturní zařízení, 1983(2).

⁶⁹ *Bukovský zpravodaj*. Dolní Bukovsko: Střediskové kulturní zařízení, 1991(3).

⁷⁰ *Bukovský zpravodaj*. Dolní Bukovsko: Střediskové kulturní zařízení, 1995(1).

3.4 Dětské hry a říkadla v Dolním Bukovsku

V dřívějších dobách nebyla taková možnost, aby se děti zapojily do tolika kroužků, které jsou nabízeny dnešním dětem. Chlapci si nejčastěji hrávali za humny a později na fotbalovém „hřišti“. Pokud bylo v rodině více dětí, nebylo možné vlastnit tolik hraček, na které jsou zvyklé dnešní děti a nejčastěji ty mladší děti dědily hračky po starších. Většina hraček byla vyrobená z toho, co se našlo doma. Bohaté rodiny nechávaly vyrábět hračky a potřebné věci pro děti v zahraničí. Chudší rodiny si musely poradit samy, a to buď tak, že danou věc si lidé vyrobili sami, nebo si ji nechali vyrobit u místního kováře či truhláře. Dívky si nejčastěji hrávaly na maminky.⁷¹

Dětské hry byly v každém ročním období rozdílné a děti měly své hry, které přizpůsobovaly jak počasí, tak zájmům a zaměstnání, které musely vykonávat. Zaměstnáním dětí se rozumí péče o mladší sourozence, pasení hus či dobytka a jiné povinnosti. I při plném zaměstnání jim zbýval volný čas, který mohly trávit podle svých zálib a možností. Dříve děti hrály hry, které nevyžadovaly žádné speciální příslušenství. Pokud ho potřebovaly, snadno si je vyrobily. Hry byly na principu motivace, tudíž měly hry spoustu různých variací. Chlapci i dívky si často hráli společně. Hry chlapců byly rázné, živé a bojovné. Dívčí hry byly více klidné, často založené na zpěvu a rytmickém pohybu. Hry, které se hrály dříve, se v dnešní době spíše nehrají a na většinu z nich se dávno zapomnělo. V archivních pramenech jsou záznamy o dětských hrách, proto je pár zajímavých uvedeno i v této práci.

Hra o fazole

Hra o fazole byla první dětská jarní hra, kterou později nahradily kuličky, které dříve nebyly tak snadno dostupné jako fazole. K této hře bylo potřeba nakoupit pestré fazole, na které se ušil pytlík, a to bylo vše, co bylo třeba. Botou se vyhloubil důlek, do kterého z určené dálky hráči ve stanoveném pořadí házeli domluvený počet fazolí. Vyhrál ten, do se trefil alespoň jednou fazolí do důlku, nebo alespoň co nejbližší důlku. Ty, kterými se do důlku netrefil, musel hráč do důlku prstem doťukat, i když byly rozbité. Ťukal tak dlouho, dokud nedoťukal všechny. Potom všechny naťukané fazole hráč vybral, a to byla jeho výhra. Pak byli na řadě ostatní hráči, kteří opět ťukali své fazole do důlku. Pořadí se určovalo podle toho, jak měli

---

⁷¹ Výlet do minulosti aneb jak si děti dříve hrály. *Www.skolaci.com* [online]. Olomouc: Siblova.com, [2020] [cit. 2020-04-16]. Dostupné z: <https://www.skolaci.com/vylet-do-minulosti-aneb-jak-si-deti-drive-hraly/33554>.

blízko rozhozené fazole od důlku. Pořadí se takto určovalo proto, aby nedocházelo k rozepřím mezi hráči a pořadí bylo fér. Hru hráli jak chlapci, tak děvčata. Nejvíce byla však oblíbená u chlapců.⁷²

Kuličkou o fazole

V této hře každý hráč vložil stanovený počet fazolí do důlku a z určené vzdálenosti se musel do důlku trefit. Trefil-li se do důlku, vzal si všechny fazole a hra začala znovu. Pořadí, v jakém budou hráči hrát, se určovalo rozpočítáním nebo hozením koruny (hlava nebo orel). Pokud hráč hodil vedle, musel hráč vložit do jamky fazole navíc. Počet byl domluvený na začátku hry. Poté házel další hráč, dokud se nějaký z hráčů netrefil. Během hry rostlo napětí, kdo hru vyhraje, jelikož se během hry počet fazolí v jamce velice rychle stupňoval. Pokud se během hry nikdo do jamky netrefil, začalo se hrát znovu, jen fazole v jamce zůstaly tak, jak byly. Hru hrály děti obou pohlaví, ale u chlapců byla oblíbena více než u dívek.⁷³

Špaček

Tato hra je pojmenována podle dřevěného čtyřbokého hranolu, který byl velký 2x2x10–12 cm a na obou koncích byl zašpičatělý. Tomuto hranolu se říkalo špaček, a proto děti pojmenovaly hru podle něj. Na bocích bylo vyřezáno V, X, XV, IIII. Vytvořil se kruh a z něj se špaček dřevěnou lopatkou nebo palestrou odpaloval. Při odpalování hráč stál s vykročenou přední nohou a přední noha mohla být mimo kruh. Ostatní hráči se museli snažit odpáleného špačka chytit do ruky a když se to někomu podařilo, byl hráč, který odpaloval, poražen a následoval druhý hráč. Hráči se také snažili špačka hodit do kruhu, což ale též znamenalo poražení. Ostatní se snažili odpáleného špačka chytit do ruky, čímž byl hráč poražen a následoval druhý.

Další varianta poražení byla, že se špačka pokusili hodit do kruhu, čímž by byl hráč také poražen, a proto se snažil hozeného špačka odpálit palestrou. Také byl hráč poražen, padl-li špaček ke kruhu na vzdálenost délky jedné palestry, nebo když mu padly „kriky“ neboli IIII. Když se hráči podařilo všechny tyto nástrahy překonat, tak tento hráč klepal na špičku špačka tolikrát, kolik bylo vyznačeno na vrchní hraně špačka. Padlo-li X, klepal hráč desetkrát a snažil se odpálit špačka co nejdále od kruhu. Po desátém klepnutí hráč hlásil, jakou vzdálenost odhaduje od kruhu, která byla měřena na délku lopatky. Souhlasili-li všichni hráči, počítalo se

---

⁷² KOLÁŘ, Jan. *Dolní Bukovsko II.*, s. 57-58.

⁷³ Tamtéž, s. 57-58.

toto číslo. Pokud by alespoň jeden hráč nesouhlasil, musela se vzdálenost měřit. Pokud tato vzdálenost souhlasila nebo byla delší, tak byl odhad uznán. Když by tato vzdálenost byla menší, nic se nezapočítávalo. Hráč tak prohrál a musel předat palestru následujícímu hráči. Hra končila tak, že se hrálo až do stanoveného čísla a když tohoto čísla některý z hráčů dosáhl, vyhrál a začal dávat ostatním hráčům různé úkoly (např. kulhat po jedné noze na určenou vzdálenost, skákat žabáka a podobně). Tato hra byla pro okolí nebezpečná, jelikož se často stávalo, že nějaký nešikovný hráč špačka trefil do okna a okno rozbil. Tuto hru hrávali převážně chlapci.⁷⁴

Maso a Sekání masa

Další, ačkoliv trochu nebezpečné hry, jsou hry Maso a hra Sekání masa. Hra Maso začínala tak, že si hráči na paloučku nožem ohraničili stejně velký díl trávy a pak do toho svého dílu sekali nožem. Pokud zůstal nůž stát zapíchnutý v zemi, vyřízl si hráč kus trávy ze svého dílu a předal nůž následujícímu hráči. Pokud se nůž nezapíchl a nezůstal stát, hráč si nic nevyřízl a předal nůž následujícímu hráči. Hrálo se tak dlouho, než alespoň jeden hráč nevyřízl kus svého dílu. Velikost vyřezávaného dílu se předem stanovila a každý z hráčů pečlivě hlídal, aby si žádný z hráčů nevyřízl větší kus, než by měl. Výherce získal výhodu rozdávat ostatním hráčům nejrůznější úkoly dle svého uvážení. Hru Maso hráli převážně chlapci, a to nejčastěji při pasení hus nebo dobytka.

Hra Sekání masa se hrála opět nejčastěji při pasení zvířat a když se děti při pasení nudily, vyplňovaly čas hraním této hry. Hra se hrála tak, že si děti vyrobily ostrou hůl, která byla dlouhá cca 30-50 cm a jeden z hráčů ji zapíchl do trávy a druhý se snažil dalším zapíchnutím hůl srazit. To se většinou povedlo jen tehdy, když byla hůl nakloněná. Hru hrávali opět převážně chlapci a hra nekončila žádným ukládáním úkolů.⁷⁵

Kolo-obruče a Kamínky

U dětí velmi oblíbená hra, kdy se poháněly obruče ze „džbera“ (ze sudu byla příliš těžká) a poháněly se dřevěnou hůlkou. Důležité bylo, aby byly obruče opravdu kulaté. Hra vyžadovala velkou obratnost v úderu a hbitost. Hráli ji hlavně chlapci. Další z oblíbených her byla hra Kamínky. Tuto hru na trávě hrály dívky, chlapci se k hraní této hry příliš neměli, jelikož to bylo pro ně příliš něžné a „holčičí“. Zúčastnili se pouze tak, že někdy dívkám vyrobili z úlomků tašek hladce uhlazené kamínky, které pracně vyrobili. Hrálo se s pěti kamínky-oblázkou, které

---

⁷⁴ KOLÁŘ, Jan. *Dolní Bukovsko II.*, s. 57-58.

⁷⁵ KOLÁŘ, Jan. *Dolní Bukovsko II.*, s. 58.

se volně rozhodily po trávě, jeden se zvedl a vyhodil do výšky, než se zachytil, sebral se jeden ze země, pak druhý, třetí a čtvrtý. Mladším a méně obratným se dovolovalo chycený kamínek přendat do druhé ruky. Znovu se kamínky rozhodily a sbíraly se po dvou, pak tři, jeden, a nakonec všechny čtyři.⁷⁶

„Při cvoku bylo všech pět kamínků v dlani, jeden se vyhodil a ostatní čtyři se položily na pažit. Na druhou dobu se po vyhození sebraly všechny čtyři kamínky. Pak se všech pět kamínků vyhodilo do výše a chytaly se na hřbet ruky. Spadlé kamínky na pažit se musily po vyhazování sebrat. Hra tato bývala ztěžována různými kombinacemi. Při špendlíkách se hra opakovala, ale při shrabování musil být ukazovák natažený. Při buchtách se po vyhození a před sebráním udeřilo na prsa. Při tlučení hrnců se po vyhození a před sebráním několikrát udeřilo na zem.“⁷⁷

Mety

Hra Mety byla nejoblíbenější hrou hlavně u chlapců. Potřebovali k ní míč, který se vyrobil z vyčesaných hovězích chlupů. Gumový míč býval jako "bílá vrána". Ten, komu míč patřil rozhodoval o tom, kdo bude hrát. Pokud byl sudý počet hráčů, tak se děti rozdělily do dvojic ze stejně hodnotných hráčů, kteří se tiše dohodli, kdo bude sudý a kdo lichý. O tom, která strana začne hrát na metách, se rozhodlo losem (hodil se penízek a rozhodlo se podle toho, co padlo).⁷⁸

Každá strana měla kapitána, který měl právo určit pořadí, v jakém soupeři budou nastupovat do hry. Určily se 4 mety, které byly do čtverce a vzdálené od sebe asi 5-6 kroků. Tato hra byla pro 6-12 hráčů. Ten nejlepší hráč si stoupl "na honičku" a míč hodil spoluhráči, který stál uhlopříčně na metě a musel hozený míč chytit. Hráč se snažil zasáhnout míčem spoluhráče z protější strany, který stál na protější straně čtverce a všemožně se kroutil a uhýbal se, aby nebyl zasažen. Musel hlídat, aby při poskakování nepřekročil čáry spojující mety, jinak by musel hráč, který házel, plivnout na zem a hodit míčem o zem. Protější hráč by byl vyřazen stejně, jako by byl zasažený. Pokud se nepodařilo hráči chytit míč třikrát za sebou, byl takzvaně vybitý a nastoupil další k vybíjení. Pokud by se vystřídali všichni hráči na dolejší-uhlopříčné metě a zbyl-li z protější strany některý hráč, který nebyl zasažen, nastupuje "honička", která znamená to, že přišla řada i na hráče, který byl na „honičce“ a zatím jen házel míč spoluhráčům. Zbylí hráči z protější strany, kteří nebyli zasaženi, se seskupili mezi všechny mety, kde volně

---

⁷⁶ KOLÁŘ, Jan. *Dolní Bukovsko II.*, s. 58.

⁷⁷ KOLÁŘ, Jan. *Dolní Bukovsko II.*, s. 60.

⁷⁸ Tamtéž, s. 60.

běhali a snažili se uniknout tvrdé ráně hráče z honičky, který rychle běhá od jedné ke druhé ze čtyř met a snaží se zmást pobíhající, aby přiběhli co nejbliže a on je tak mohl zasáhnout míčem.

Když byl někdo zasáhnut, opustil hřiště a honička pokračovala, dokud nebyli všichni vybiti, a pak hra pokračovala znovu. Jestliže někdo chyběl, prohrála tak celá strana a protivníci nastoupili na mety k vybíjení hráčů strany, která prohrála. Tato hra vyžadovala nejen umění chytat míč, ale také hbitost a dobrou trefu.⁷⁹ Hra připomíná dnešní oblíbenou hru, které se říká Vybíjená.

Děti se před samotnou hrou potřebovaly nějak rozpočítat, proto si vymyslely spoustu říkadél, které jim v tomto pomohly. V kronice jsou zachyceny záznamy 4 říkadél, proto jsou v práci uvedeny. Mnohá říkadla měla jen skupiny hlásek a slabik, které často nedávaly smysl. Šlo v nich především o rytmus a počet slabik. Spousta říkadél se používá dodnes, jen jsou trochu upravená.⁸⁰ Říkávaly si: „*Anyky, banyky, triky bé, agu, fágu, domine, ele, pelc, píte páte aus.*“⁸¹ Nebo také: „*En ten týny, já viděl líny, já viděl vlka, stál u potoka, já na něj házel, on mi bobky sázel. Hrajte mu, trubte mu, ať má kuráž na vojnu. Alou z kola ven.*“⁸² Další říkadlo, které se říká dodnes, bylo: „*Spadla lžička do kafíčka, udělala žbluňk. Seděly tam čtyři panny, mezi nima kluk.*“⁸³ Další, které se říká dodnes, byť jen zkráceně: „*Jeden, dva, tři, my jsme bratři, který je to mezi námi, co si lehnul do tý slámy. Ať je to ten nebo ten, ten musí jít z kola ven.*“⁸⁴

---

⁷⁹ KOLÁŘ, Jan. *Dolní Bukovsko II.*, s. 60.

⁸⁰ Tamtéž, s. 61.

⁸¹ Tamtéž, s. 61.

⁸² Tamtéž, s. 61.

⁸³ KOLÁŘ, Jan. *Dolní Bukovsko II.*, s. 62.

⁸⁴ Tamtéž, s. 62.

4 Přehled volnočasových spolků v Dolním Bukovsku

V obci Dolní Bukovsko působilo několik volnočasových spolků, které byly samostatnými organizacemi nebo úzce spolupracovaly se školou. Většina z těchto spolků funguje dodnes.

4.1 Tělovýchovná jednota Sokol Dolní Bukovsko

Historie Sokola sahá daleko do roku 1862, kdy bylo v březnu v Praze zahájeno první cvičení v Sokole. Kromě cvičení prostných, pořadových a náradí se spolek věnoval i šermu, vzpírání, základům atletiky, plavání, bruslení, výletům atd. Sokol vedl i bohatý společenský a kulturní život. Významnou událostí bylo rozvinutí prvního praporu Sokola Pražského června 1862, který byl namalovaný Josefem Mánesem. V průběhu roku 1862 vznikaly další jednoty na českém venkově a každým rokem přibývaly další, dokonce i v zahraničí. V období první republiky měla organizace Sokol 52 žup a počet členů se blížil milionu. Každý rok se konaly zkoušky zdatnosti pro rozřazení do družstev, vycházely odborné časopisy pro dospělé i pro mládež. Sokol dokonce reprezentoval naši republiku na mezinárodních olympiádách a závodech. Od 20. let byla rozvinuta činnost Sokola o pobyty v přírodě, výlety, zájezdy a táboření. Uspořádali přes 900 táborů a velikou zásluhu nese náčelnice sestra Marie Provazníková, která neúnavně propagovala nové sporty. Po únorovém převratu komunisté sloučili tělovýchovu a jednoty sice dále fungovaly pod názvem Sokol, ale původní stanovy a orgány již neexistovaly. V roce 1968 byl založen přípravný výbor pro obnovu sokolské organizace, ale pokus o znovuzaložení přerušil vpád vojsk Varšavské smlouvy a následná normalizace. Po roce 1989 Sokol obnovil svou činnost a dnes funguje téměř 1200 sokolských jednot. Dnešní sokolské cvičení je spíše všeobecná průprava pro děti a kondiční pro dospělé. Dřívější sokolské cvičení je nyní doplněno a obohaceno o nové sporty a cvičení.⁸⁵

Dle hist. záznamů se píše, že se v Dolním Bukovsku poprvé začalo uvažovat o založení jednoty kolem roku 1904, ale stále bylo otázkou, kde postavit tělocvičnu. Nakonec se tělocvična postavila v nové školní budově, čímž se začalo vážně uvažovat o založení Sokola. Studenti a svobodní chlápci stále mluvili o založení Sokola a začali se starat o finanční základ, pořádali divadlo, výlety a poutě, ze kterých měli výnos, který poctivě ukládali. V roce 1907 se vytvořil

---

⁸⁵ Historická období. *Česká obec sokolská* [online]. Praha 1 - Malá Strana: Česká obec sokolská, c2015 [cit. 2020-04-14]. Dostupné z: <https://www.sokol.eu/obsah/5405/historicka-obdobi>.

kroužek, kdy pořádali výlety a zábavy, díky kterým měli opět finanční výtěžek, který byl řádně uložen. Zásahu na založení jednoty tak měli studenti a svobodní chlapci, ale stále se jim nepodařilo jednotu založit.

V roce 1907 přišel do Dolního Bukovska Theodor Šíma, který přišel k Františku Trägerovi a nabádal ho, aby v Dolním Bukovsku založen Sokol a sliboval, že veselská jednota uspořádá výlet do Dolního Bukovska s veřejným cvičením, aby Sokola propagovala. Tehdy se domluvili, že se budou snažit o založení jednoty. Konat začali až následující rok, kdy se uspořádal výlet a cvičení se konalo na spojených zahrádkách. Starosta veselské jednoty promluvil o významu Sokolstva jako národního vojska a tehdejší náčelník a strojuvůdce předvedl se členstvem na dráze cvičení. Dokonce měli i svou hudbu. Kroužek mládenců požádal místní radu o povolení cvičení ve školní tělocvičně a nečekali na založení jednoty. Ta ale byla založena roku 1909.

Za zakladatele jednoty se považují Herold, Šíma a Albrecht. Zvláště to tedy byl pan Šíma, jehož práci a zásluhu ocenila Bukovská jednota a byl jmenován čestným členem. Přípravný výbor podal školní radě žádost, aby bylo dovoleno Sokolu cvičit ve školní tělocvičně.

Když ještě nebylo nářadí, nacvičovali členové v tělocvičně „prostějovská prostrná“. O prázdninách v roce 1909 si mladí učitelé a studenti vytvořili letní hrazdu na zahradě školy. Skládala se z železné tyče a dvou sloupů. Veselská jednota se rozhodla uspořádat výlet do Dolního Bukovska spojený se cvičením. Cvičení se zúčastnili i domácí, jelikož „prostějovská prostrná“ byla nacvičena, tudíž zbývalo nacvičit nářadí. Vybralo se tedy několik lehkých cviků na hrazdě a na střídání skok vysoký. Z veřejného cvičení byl i výtěžek a za ten byla nakoupena nová bradla a nová hrazdová tyč, jelikož ta stará byla příliš silná a neodpovídala předpisům. Dále bylo požádáno o darování dvou kmenů z lesa, aby mohli postavit konstrukce pro hrazdu v tělocvičně. Dřevo dostali zdarma a práci zastali členové jednoty. Poslední den v roce se rozhodl Sokol pořádat Silvestrovskou zábavu, na které se zpívalo a byla provedena komická zpěvohra. V roce 1910 byla koupena nová žíněnka. V tento rok se pořádalo pochodové cvičení do Žimutic, kterého se zúčastnila i jednota z Týna nad Vltavou. Dne 14. srpna bylo uspořádáno druhé veřejné cvičení, z jehož výtěžku se koupil kůň a kruhy. Tělocvičná jednota tak měla skoro všechno vybavení. Opět Sokol uspořádal Silvestrovskou zábavu s pestrým programem. V roce 1911 bylo do cvičitelského sboru přijato několik nových členů. Začátkem roku byly zavěšeny kruhy a byl založen stavební fond z výtěžku dělnického plesu.

V roce 1912 byl založen ženský odbor, který se poprvé zúčastnil veřejného cvičení. Z výtěžku se zakoupilo nářadí pro lehkou atletiku (disk, oštěp, tyče ke skoku a koule). V roce 1913 byla zakoupena americká hrazda a mužský i ženský odbor se účastnili župních závodů v Pasově. V roce 1914 byl uspořádán zábavný večer v Pelejovicích a přednáška na téma „Robota“. Tento rok začali cvičit i žáci.⁸⁶

V tomto roce se lidé začali obávat války a 25. července přišel telegram, který zněl: „Mobilizace do 39 let, očekávat další zprávy od zvláštního posla“.⁸⁷ Tento telegram byl přečten před místní radnicí. Při mobilizaci nastoupilo 31 mužů. Činnost jednoty skoro ustala, a dokonce se uvažovalo o jejím zrušení, aby se zachránil její majetek. Nakonec se tak ale nestalo.

V letech 1915–1918 činnost za války úplně ustala, jelikož jednotě chyběli členi a také protože byla rozpuštěna Česká obec sokolská. Činnost jednoty se obnovila až v roce 1919 a bylo obnoveno cvičení žáků a žákyň. V roce 1920 se konala slavnostní akademie. Z let 1920–1945 jsou záznamy neúplné, jelikož se všechn archiv jednoty spálil z obav před Němci, i když František Malecha sliboval, že všechny materiály ukryje. V období 1921–1938 byla jednota velmi aktivní nejen v tělocvičně, ale také v kulturní oblasti.⁸⁸

Bylo sehráno několik divadelních představení, bohužel ale v letech 1939–1945 byla činnost jednoty úplně zastavena. Po odchodu ruského vojska, které se usídlilo v tělocvičně, byla tělocvična dána opět do pořádku a s ní i nářadí. Ruské vojsko zanechalo na nářadí velké škody v podobě rozříznuté žíněnky a poškrábaných bradel. Opět se začalo v září 1945. Dne 1946 byla uspořádána tělocvičná akademie a měla 13 čísel. Dále jednota v tomto roce uspořádala oslavy za padlé a umučené občany v letech 1939–1945 na svinenské silnici. Při těchto oslavách bylo přítomno 36 žáků v kroji, 10 dorostenců v občanském oděvu a 7 mužů v kroji.⁸⁹ V tomto roce byla projednána příprava na besídku, která se konala dne 5. května 1946, na níž vystoupily všechny složky a měla 10 čísel. 8. května 1946 se konala výborová schůze a bylo na ní domluveno uspořádání divadla „Most nejkrásnější“ od Josefa Barnáše. Na výborové schůzi, která se konala 5. června 1946, byly vzaty na vědomí proslovy dorostenek a žen před šikem s názvem „Vzdělavatel“. Dne 5. května 1946 proběhla dopolední oslava a vzpomínka na padlé u pomníku. Dne 9. května 1946 se konaly oslavy „Dne Vítězství“, kterých se zúčastnili skoro

---

⁸⁶ KOLÁŘ, Jan. *Dolní Bukovsko II.*, s. 127-139.

⁸⁷ KOLÁŘ, Jan. *Dolní Bukovsko II.*, s. 132.

⁸⁸ Tamtéž, s. 127-139

⁸⁹ Tamtéž, 130-139

všichni občané. Dne 16. června 1946 měl přednášku br. Šrait z Tábora a byly předneseny skladby „Věno“ a „V boj“ z opery Mikuláš Zrinský. Poté následovala taneční zábava u Machů.

5. července 1946 místní osvětová rada uspořádala Husovy oslavy, kterých se účastnilo členstvo a nacvičilo příslušné písně. Na okrskovém srazu cvičilo několik občanů. Na výborové schůzi, která se konala 11. září 1946, byl projednán proslov „O sokolské kázni“ pro dorostenky a ženy, který se konal 28. srpna 1946. Dne 6. listopadu 1946 byly na výborové schůzi projednány proslovy před šikem, které se konaly 23. října 1946 pro dorostenky a ženy, s názvem „Síla a statečnost ženy“ a 25. října 1946 pro dorostence a muže, s názvem „28. říjen 1918“.

Dne 27. října 1946 byl uspořádán pochod všech složek k zapálení ohně k Popovicím. Při výborové schůzi 4. prosince 1946 byly projednány 3 proslovy před šikem. Dne 8. prosince 1946 byla tělocvičná besídka na jevišti ve školní tělocvičně. V roce 1947 se na výborové schůzi jednalo o proslovu k žákům před šikem s názvem „Mluv pravdu“ a k dorostencům a mužům s názvem „Sokolské Vánoce“. O Vánocích téhož roku bylo sehráno divadlo „Od mlýnu k mlýnu“. Dne 11. a 13. března 1947 se konaly proslovy žákům před šikem s názvem „Splň, co slíbíš“. Ostatním dorostencům a dorostenkám byly proslovy s názvem „Slovo dělá muže“ a mužům a ženám proslovy s názvem „Věrnost daného slova“.

Dne 6. července 1948 vzala výborová schůze na vědomí, že se v tomto daném období nebude cvičit. Pravidelné cvičení bylo opět zahájeno 29. listopadu 1948. V tomto roce také proběhly oslavy 28. října a těchto oslav se v hojném počtu účastnilo i členstvo výborové schůze. Dále se konala přednáška v kině a byl promítán film „Zrádce“.⁹⁰ „Po 2. světové válce byla činnost Sokola obnovena a vyvíjela se opět příznivě, i když již zdaleka nedosáhla úrovně z předválečného období. Trvala však bohužel pouze do roku 1948 a neoficiálně skončila-stejně jako prakticky v celém státě-masovou účastí Bukovského sokola na XI. Všesokolském sletu v Praze. Vedle sokolských aktivit se ve 30. letech začala u nás hrát i kopaná, po založení Sportovního klubu Bukovsko již organizovaně, v rámci Jihočeské fotbalové župy.“⁹¹ V této době byla činnost Sokola výrazně nižší a mládež se tak začala věnovat i kopané v novém Sportovním klubu. Kromě Sokolských aktivit, se v Dolním Bukovsku ve 30. letech začala hrát kopaná. V rámci Jihočeské fotbalové župy se v Dolním Bukovsku hrála kopaná organizovaně a družstvo se zúčastňovalo soutěží. Svépomocí bylo postaveno již za 3 měsíce nové fotbalové hřiště a začali hrát mistrovskou soutěž III. třídy Třeboňska, ve které postoupili do II. třídy

---

⁹⁰ KOLÁŘ, Jan. *Dolní Bukovsko 1962-1979*, s. 68-71.

⁹¹ Historie. TJ Dolní Bukovsko [online]. Dolní Bukovsko: TJ Dolní Bukovsko, c2020 [cit. 2020-01-05]. Dostupné z: www.dolnibukovsko.cz/fotbal.

Jindřichohradecka. Nezapomínalo se ani na mladé hráče, dorost a žáky, kteří tehdy ještě neměli pravidelné soutěže. Za války byl také založen hokejový oddíl a cyklistický odbor.

V letech 1948-1949 se přemýšlelo o sloučení Tělovýchovné jednoty Sokol a Sportovního klubu, ale nikdy se tak nestalo. Sportovní klub se dále věnoval rozvoji Bukovského fotbalu až do roku 1951, kdy byla obec zařazena do okresu Týn nad Vltavou. Jelikož se v tomto okrese nehrála žádná soutěž, musela si Bukovská kopaná zařídit členství v soutěži v sousedním okrese Soběslav. Tu hned první rok vyhrála a postoupila do krajské soutěže, což byl doposud její největší úspěch. V první polovině 60 let došlo ke zlepšení činnosti tělovýchovné jednoty. Členi začali pravidelně navštěvovat tělocvičnu a začali se zúčastnit spartakiád. Tělovýchovná jednota pořádala pravidelné letní turnaje, plesy a zábavy.

V roce 1965 se sportovní činnost přestěhovala na nové hřiště s atletickou dráhou, ke kterému v roce 2000 přibýly nové kabiny, tenisové kurty a parkoviště. V roce 1975 převzal TJ Sokol na základě dobré spolupráce a podpory JZD Rozkvět název Tělovýchovná jednota JZD Rozkvět Dolní Bukovsko. TJ Rozkvět se v jubilejním roce oslav 30. výročí osvobození Československa Rudou armádou zapojila do průběhu v obci, snažila se přispět ke zdárnému průběhu oslav a uspořádala několik sportovních akcí. V 70. a 80. letech byla sportovní družstva velice úspěšná a díky podpoře místního Jednotného zemědělského družstva Rozkvět mohl být znovu založen i oddíl ledního hokeje. V průběhu 90. let obohatil činnost tělovýchovné jednoty oddíl rekreační tělesné výchovy, ve kterém se hrála: košíková, odbíjená, nohejbal a oddíl žen provozoval aerobik a další aktivity.⁹²

4.2 ZO Svazarm Dolní Bukovsko

Základní organizace Svaz pro spolupráci s armádou používal zkratku Svazarm. Tento svaz sdružoval členy, kteří měli zájem o branně-sportovní činnost. V rámci Svazarmu působili střelci, kynologové, radioamatéři, sportovní automobilisté a letci. Příprava branců pro armádu obsahovala i výuku nových řidičů v autoškolách, přípravu pilotů v aeroklubech, spojařů v radistických kroužcích a podobně. Svazarm zastřešoval po dlouhá léta i řadu aktivit, které neměly nic společného s brannou činností a vazbu s armádou. V šedesátých a sedmdesátých letech našly u Svazarmu útočiště různé kluby vojenské historie, šermířů, stavění lodních modelů atd. V roce 1990 vedoucí funkcionáři Svazarmu vystoupili z Národní fronty a svaz byl

---

⁹² Historie. TJ Dolní Bukovsko [online]. Dolní Bukovsko: TJ Dolní Bukovsko, c2020 [cit. 2020-01-05]. Dostupné z: www.dolnibukovsko.cz/fotbal.

přejmenován na Sdružení technických sportů a činností. Po rozpadu Československa v roce 1993 došlo znovu k přejmenování svazu a dostal název Sdružení sportovních svazů České republiky. Sdružoval například tyto organizace: Český kynologický klub, Český radioklub, Svaz modelářů České republiky, Aeroklub České republiky, Svaz branně-technických sportů České republiky, Svaz vodáků České republiky, Svaz vojáků v záloze České republiky nebo také Zálesák-svaz pro pobyt v přírodě a řadu dalších. V roce 2006 byl založen spolek s názvem Svazarm, o.s. a tento spolek vydával časopis, který byl zaměřený na motoristické sporty.⁹³

ZO Svazarm se věnoval také mládeži v Dolním Bukovsku, a to přesně v kroužku modelářů a radiotechnickém kroužku. Činnost byla prováděna ve spolupráci se základní školou a ředitel školy pan Němec byl v kontaktu s instruktory Svazarmu, kteří vedli žáky při mimoškolní zájmové činnosti. Žáci se scházeli jednou týdně na hodinu a půl. V kroužku měli možnost se seznámit s radiotechnickým minimem, rozebírali staré televizory, které jim darovali rodiče, a učili se na nich pájet, poznávat součástky a pracovat s vrtačkou. V kroužku modelářů členi rozvíjeli základní poznatky o modelaci letadel z kreslicí čtvrtky a z lakového dřeva. Kromě leteckých modelů se členové zabývali stavbou lodních modelů na pohon elektrickým a výbušným motorem. Členové radiotechnického kroužku se také zúčastnili řady soutěží, a to například soutěže „Hon na lišku“. V roce 1974 tři žáci postoupili do krajské soutěže a jeden z žáků obsadil 3 místo. Dále kroužek navštěvovala mládež do 15 let, která byla organizována v ZO. Jednalo se o mladé lidi, kteří byli dříve zapojeni v mimoškolní zájmové činnosti. Tato mládež se také zúčastnila soutěží a stavěla složitější zařízení v aplikaci na radiotechniku. V dalších letech se kroužek zabýval například dokončením rekonstrukce rozhlasové ústředny pro kulturní dům a kroužek modelářů měl v plánu na rok 1978 kromě základního modelářského výcviku a stavby větších soutěžních modelů také získání sportovních licencí a účast na některých veřejných a meziklubových akcích.⁹⁴

Činnost základní organizace Svazarm v Dolním Bukovsku byla v roce 1980 zaměřena převážně na soutěže v radiovém orientačním běhu. Tohoto sportu se mohli zúčastnit žáci ve věku od 10 do 15 let a v další kategorii žáci od 15 do 18 let. Poslední kategorie byla od 18 let. Tato soutěž byla pořádána i mezinárodně. Závod se skládal z branných disciplín (hod granátem

---

⁹³ Svaz pro spolupráci s armádou. *Válka.cz* [online]. Nelahozeves: Radek Havelka, 2010 [cit. 2020-04-03]. Dostupné z: <https://www.valka.cz/Svaz-pro-spolupraci-s-armadou-t91969>.

⁹⁴ *Bukovský zpravodaj*. Dolní Bukovsko: Střediskové kulturní zařízení, 1975(3).

na cíl nebo střelba ze vzduchovky). Vlastní závod se skládal z vyhledávání ukrytých vysílačů.⁹⁵ V roce 1981 nebyl zájem tak velký jako dříve, a to především u mládeže ve věku od 17 let do 19 let. Zde bylo nejvíce potřeba zvýšit brannou přípravu pro základní vojenskou službu. V tomto roce nastával nezájem ze strany mládeže jak o tento kroužek, tak i o ostatní zájmovou činnost, kromě hudebních akcí a tanečních zábav.⁹⁶ V dalších letech byl kroužek prováděn už jen pod záštitou základní školy, a to jako kroužek radioaktivní a modelářský.

4.3 Český svaz žen a Svaz invalidů Dolní Bukovsko

4.3.1 Český svaz žen

Organizované hnutí českých žen má počátky v druhé polovině 19. století. V roce 1851 byl založen spolek svaté Ludmily, který zřídil kurzy ručních prací pro nejchudší dívky, a v dalších letech byly vybudovány Vyšší dívčí školy. V šedesátých letech bylo zahájeno volné sdružení pražských žen a začaly vznikat základní mateřské školy a opatrovny dětí. V dalších letech byl založen Ženský výrobní spolek, o jeho vznik se zaslouhuje Karolína Světlá. V letech 1861 začaly vycházet první časopisy pro ženy, do kterých přispíval např. Vítězslav Hálek. Důležitým jménem Ženského výrobního spolku je i Eliška Krásnohorská, která požadovala pro ženy právo na práci a vzdělání.⁹⁷

Předválečné a meziválečné období je spojeno s velkou řadou významných ženských osobností. Tyto ženy vynikly ve svých oborech a jsou to jména například: Josefa Škaloudová, Karla Máchová, Renáta Tyršová, Terezie Toužilová, Františka Plamínková, Alice Masaryková, Milada Horáková, Tereza Nováková, Hana Kvapilová, Gabriela Preissová, Ema Destinnová, Eliška Junková, Marie Čermínová-Toyen, Olga Scheinpflugová atd. Během 2. světové války bylo mnoho žen popraveno. Po druhé světové válce byla obnovena činnost Ženského klubu českého a vznikala Rada československých žen. V roce 1948 vznikl Akční výbor Národní fronty žen. Milada Horáková byla zbavena předsednictví Rady československých žen a funkci převzala

---

⁹⁵ *Bukovský zpravodaj*. Dolní Bukovsko: Střediskové kulturní zařízení, 1980(4).

⁹⁶ *Bukovský zpravodaj*. Dolní Bukovsko: Střediskové kulturní zařízení, 1981(6).

⁹⁷ BARTOŇ, Jiří. *Ženy a Český svaz žen: 709-1897-1967-1969-1990-1992-2007-2012*. Praha: Český svaz žen, 2012. ISBN 978-80-87227-03-9, s. 10-40.

Anežka Hodinová – Spurná a došlo ke zkrácení názvu na Radu žen. V roce 1948 odešla Milada Horáková z politického života a následující rok byla zatčena a popravena.

V roce 1950 vznikla organizace pod názvem Československý svaz žen. V roce 1967 byl ustanoven nový Československý svaz žen a v roce 1969 byly ustanoveny nové organizace a mezi ně patřil i Český svaz žen, který funguje dodnes. Od vzniku organizace se ženy věnovaly různým besedám, hájily práva žen, obhajovaly zájmy žen a jejich rodin, zapojovaly se do místního dění, organizovaly různé akce, které vyplývaly z místních tradic a potřeb tam, kde žily. Dále zajišťovaly brigády, kulturní akce, ale také působily a vyvíjely tlak na orgány správy. Snažily se, aby ženy, dívky, matky a rodiny měly lepší život a stejná práva jako muži.⁹⁸

Obec Dolní Bukovsko nebylo výjimkou a Český svaz žen působil i v této obci. Po osvobození se v obci Dolní Bukovsko vytvořila nová organizace pod názvem Rada žen, která pracovala jako součást národního výboru. Již od samého začátku organizace vyvíjela bohatou činnost. Z podnětu Rady žen byla například založena mateřská škola a Rada žen spolupracovala s vedením mateřské školy a finančně přispívala různými částkami podle svých možností. Z finančních příspěvků se nakoupilo různé vybavení od židlí až po zahradní houpačku. Ženy také brigádně vypomáhaly při provozu školky. Dále byla na podnět Rady žen vybudována společná prádelna, což mnohým ženám pomohlo, jelikož se v té době stále ve spoustě domácností pralo ručně. Rada žen také vypomáhala v místním JZD, a to zcela zdarma. Díky Radě žen se v Dolním Bukovsku založil pěvecký kroužek a jeho členové vystupovali na různých kulturních akcích v Dolním Bukovsku a umístili se na prvním místě v okresní soutěži pěveckých sdružení v Týně nad Vltavou. Rada žen také začala zakládat záhony růží, které zkrášlovaly obec, a místní ženy byly inspirací i pro ostatní ženy, které si také záhony zakládaly. V akci „Za vlast krásnější“ v roce 1965 se Rada žen umístila jako nejlepší v Jihočeském kraji a čestné uznání jim bylo předáno v Praze. Výbor žen se v těchto letech umístil v několika soutěžích a za přední místa získal peněžní ocenění, které bylo využito na zlepšování činnosti a na dary pro veřejné prospěšné akce (například peněžitý dar na založení Růžového sadu v Lidicích, příspěvek Vietnamským ženám nebo zakoupení rádia do školní družiny).

---

⁹⁸ BARTOŇ, Jiří. *Ženy a Český svaz žen: 709-1897-1967-1969-1990-1992-2007-2012*. Praha: Český svaz žen, 2012. ISBN 978-80-87227-03-9, s. 10-40.

V dalších letech pracovala organizace jako samotná společenská organizace nesoucí název Základní organizace Českého svazu žen v Dolním Bukovsku a členky tohoto svazu byly převážně mladé ženy. Pořádaly různé kurzy, a to například kurzy šití, pletení, kurzy vaření, kosmetiky a podobně. Pořádaly i různé vzdělávací akce a přednášky, jako například lékařské přednášky atd. Také pořádaly zájezdy na divadelní představení do Českých Budějovic, Českého Krumlova nebo také do Prahy. Na počest 30. výročí osvobození vlasti Rudou armádou založily záhon šeráků a bílých růží. Do výboru přicházely stále nové mladé členky, každá z nich se snažila o co nejlepší společenský život v Dolním Bukovsku.⁹⁹

V roce 1981 se konal Světový kongres žen, který svolala Mezinárodní federace žen. Sešly se tam nejen zástupkyně ženských organizací ze socialistických zemí, ale i z mnoha zemí celého světa. Nedůležitějším úkolem této doby byla obrana míru.¹⁰⁰ „*Smyslem Světového kongresu žen je přispět k dalšímu poznávání situace žen ve světě, vyburcovat hlavy milionů žen proti atomové a neutronové smrti, za mírovou existenci naší Země, aby mohla poskytovat světlou budoucnost půldruhé miliardě dětí, které na ní žijí.*“¹⁰¹ V dalších letech se Český svaz žen v Dolním Bukovsku věnoval výše zmíněným aktivitám i nadále a v roce 1981 uspořádal již 3. burzu dětského oblečení a sportovních potřeb. Dále bylo uspořádáno cvičení „džezgymnastiky“, což bylo rytmické cvičení při hudbě a probíhalo v tělocvičně základní školy.¹⁰² V roce 1982 uspořádala organizace pro děti zájezd do rekreačního střediska na Zadově, zájezd do divadla a zájezd na koncertní představení N. Urbánkové. Dále v tomto roce probíhal kurz šití, který byl v hojném počtu navštěvován a v dalších letech byl uspořádán masopustní průvod.¹⁰³ V roce 1988 uspořádaly ženy pro místní mládež diskotéku, která byla velice kladně hodnocena a pořádána i v dalších letech.¹⁰⁴

---

⁹⁹ *Bukovský zpravodaj*. Dolní Bukovsko: Střediskové kulturní zařízení, 1975(3).

¹⁰⁰ *Bukovský zpravodaj*. Dolní Bukovsko: Střediskové kulturní zařízení, 1981(5).

¹⁰¹ Tamtéž, (5).

¹⁰² Tamtéž, (6).

¹⁰³ *Bukovský zpravodaj*. Dolní Bukovsko: Střediskové kulturní zařízení, 1982(2).

¹⁰⁴ *Bukovský zpravodaj*. Dolní Bukovsko: Střediskové kulturní zařízení, 1988(5).

4.3.2 Svaz invalidů Dolní Bukovsko

Svaz invalidů Dolní Bukovsko byl založen 1959 a členů této organizace bylo 63. Svaz se skládal ze členů mentálně postižených, tělesně, zrakově a sluchově postižených. Činnost Svazu invalidů měla velký význam pro státní hospodářství po finanční stránce, jelikož hodnoty vytvořené členy svazu v roce 1973 byly cca 4 miliardy Kčs. Tuto celostátní pomoc národnímu hospodářství uznávala i vláda ČSR, a proto velmi příznivě posuzovala odůvodněné požadavky svazu. Členové svazu konali i pečovatelskou službu a navštěvovali staré osamělé členy i nečleny svazu.¹⁰⁵

4.4 ZO SSM Dolní Bukovsko, Pionýrská organizace SSM a Český červený kříž

4.4.1 Základní organizace Socialistického svazu mládeže

Československý svaz mládeže byl řízen Komunistickou stranou a vznikl sloučením národních organizací československé mládeže v roce 1949. Tato mládežnická organizace sdružovala mládež ve věku od 14-30 let. Vznikem této organizace zanikly ostatní nekomunistické organizace. V roce 1968 se Československý svaz mládeže rozpadl a byly obnoveny zakázané organizace, jako například Junák. Po roce 1970 byl Československý svaz mládeže obnoven jako Socialistický svaz mládeže. Důsledkem pádu komunistického režimu byla Základní organizace Socialistického svazu mládeže v roce 1989 zrušena. Součástí byla i Pionýrská organizace, která ve své činnosti pokračuje i nyní a nese nový název „Pionýr“.¹⁰⁶

Základní organizace Socialistického svazu mládeže dále jen ZO SSM, se v roce 1975 zaměřila na 30. výročí osvobození a na členské schůzi uzavřela závazek, který se týkal výzdoby obce, úpravy veřejného prostranství a výzdoby agitačních tabulí. Na členské schůzi, která se konala v březnu téhož roku, přihlásila do soutěže 30 činů pro republiku. Soutěž vyhlásila Okresní organizace Socialistický svaz mládeže, dále jen OV SSM, ve které byla hodnocena veškerá činnost ZO SSM. Dále ZO SSM ve spolupráci se ZDŠ (základní devítiletá škola) uspořádaly pionýrskou soutěž, která nesla název: Co víš o osvobození. Zúčastnili se vedoucí

---

¹⁰⁵ *Bukovský zpravodaj*. Dolní Bukovsko: Střediskové kulturní zařízení, 1975(3).

¹⁰⁶ MARJÁNKO, Bedřich. Československý svaz mládeže (ČSM) Socialistický svaz mládeže (SSM). *Totalita* [online]. Tomáš Vlček, c1999-2020 [cit. 2020-04-16]. Dostupné z: <http://www.totalita.cz/vysvetlivky/csm.php>.

Pionýrské organizace Socialistického svazu mládeže a skupinová vedoucí, která soutěž vedla. Dále ZO SSM uspořádalo úspěšný ples a sportovní turnaj ve stolním tenisu. Probíhal v klubovně a zúčastnilo se jej 20 hráčů, kteří byli členové i nečlenové ZO SSM. Turnaj byl uspořádán na počest vítězného února. Dále byly v kině promítány filmy k 30. výročí osvobození ČSSR. Také byli pořádány besedy v knihovně o životě a díle senátorky KSČ Marie Vydrové. Největší akcí tohoto roku však byla výstavba klubovny u koupaliště. V dalších letech byly pořádány různé přednášky a besedy pro mládež.¹⁰⁷

ZO SSM v Dolním Bukovsku v roce 1982 uspořádala několik akcí, a to převážně politicko-výchovných. Vzdělávací beseda byla například o škodlivosti kouření a požívání alkoholických nápojů. Na úseku politicko-výchovné práce spolupracovala dobře organizace s místní knihovnou a ta organizaci vycházela vždy vstříc. V tomto roce se snažila ZO SSM zlepšit svou finanční situaci a naplánovala tak sběr železného šrotu. Bohužel nebyla tato akce příliš úspěšná a organizace se setkala s velkým nezájmem ostatních obyvatel Dolního Bukovska. ZO SSM ale nesmutnila a aktivně brigádně pomáhala při výstavbě nákupního střediska při akci Z a od místního národního výboru získala čestné uznání.¹⁰⁸ V dalších letech činnost ZO SSM utichla a byla znovu obnovena v dubnu 1984. Na členské schůzi byli zvoleni noví členové a sestaven plán práce, který se snažili plnit. V dalších měsících byla uspořádána taneční zábava a byla připravena smlouva s pionýrskou skupinou při základní škole a ZO SSM převzal patronát nad pionýrským oddílem.¹⁰⁹

V roce 1986 začal provozovat svou činnost jezdecký klub Socialistického svazu mládeže při JZD Rozkvět v Dolním Bukovsku. Členy této organizace byli mladí lidé z řad členů JZD, kteří byli zapálení a nadšení do jezdeckého sportu a spojovala je láska ke koním. U zrodu této organizace stálo málo členů, ale postupně členi přibývali, zvláště měli zájem žáci základní školy, ale ti nemohli v klubu působit. Organizace se zúčastňovala soutěží a závodů a získávala úspěšné výsledky.¹¹⁰ Činnost této organizace spočívala především v práci s koňmi, jezdeckém sportu a úpravě prostorů konírny. V roce 1987 začala výstavba výběhu u konírny a oprava celé stáje a zbylé terénní úpravy. Členové SSM JZD Rozkvět se zúčastnili i oslav požární ochrany v Zálší a pomohli požárníkům převést historickou požární stříkačku.¹¹¹ V dalších letech se

---

¹⁰⁷ *Bukovský zpravodaj*. Dolní Bukovsko: Střediskové kulturní zařízení, 1975(3).

¹⁰⁸ *Bukovský zpravodaj*. Dolní Bukovsko: Střediskové kulturní zařízení, 1982(2).

¹⁰⁹ *Bukovský zpravodaj*. Dolní Bukovsko: Střediskové kulturní zařízení, 1984(6).

¹¹⁰ *Bukovský zpravodaj*. Dolní Bukovsko: Střediskové kulturní zařízení, 1986(5).

¹¹¹ *Bukovský zpravodaj*. Dolní Bukovsko: Střediskové kulturní zařízení, 1987(3).

jezdecký oddíl SSM JZD Rozkvět věnoval přípravě koní na jezdecké soutěže a zpestřili Mezinárodní den dětí na hřišti. Předvedli ukázky ze základního výcviku koně a jezdce. Dále pro děti připravovali jízdu kočárem taženým dvouspřežením a jízdu v sedle na koních.¹¹²

4.4.2 Pionýrská organizace Socialistického svazu mládeže

Pionýrská organizace Socialistického svazu mládeže, dále jen PO SSM, pracovala na Bukovské základní škole a snažila se vést děti k nejrůznějším volnočasovým aktivitám. První pionýrská skupina, která měla dva oddíly, byla založena na škole roku 1951. Za krátkou dobu své činnosti získala již v roce 1955 první ozdobnou stuhu za dobrou práci pionýrského kolektivu. V roce 1980 měla skupina zapojeno 105 dětí. Skupina měla nejen skvělé výsledky, ale potýkala se i s problémy s obsazováním funkcí oddílových vedoucích, kteří se těžce sháněli. Škola a pionýři žili akcemi k 35. výročí osvobození ČSSR. V dalších letech se pionýři věnovali pomoci lesům, slibům pionýrů, lampionovým průvodům, táborákům, výletům na Klet' a dalším prospěšným a zábavným akcím.¹¹³ V roce 1981 absolvoval turistický oddíl pochody, které byly dlouhé 20 km a 15 km a mladé požárnice si vyzkoušely své znalosti v prvních soutěžích. Také se pionýři pravidelně scházeli v oddíle mysliveckém a nově i rybářském.¹¹⁴ V roce 1983 pionýři vyhlásili ve spolupráci se Základní školou Dolní Bukovsko duben za Měsíc Pionýrské aktivity. A měsíc duben byl opravdu aktivní, jelikož se pionýrská skupina zúčastnila Běhu Národní fronty. Dále proběhlo kolo branné hry O partyzánský samopal, dopravní olympiáda a cyklistický závod. Také se věnovali brigádnické činnosti a přispěli ke zlepšení životního prostředí. V dubnu oslavila pionýrská skupina 34. výročí založení PO SSM. V dalších měsících se konal velmi oblíbený každoroční lampionový průvod, kterého se zúčastňovali děti i jejich rodiče.¹¹⁵

Významný den výročí 35. let založení PO SSM se uskutečnil ve velké slávě a 24. duben byl označen za Den pionýrské skupiny. Všichni pionýři přišli ve slavnostním oblečení a byla zhodnocena jejich práce za poslední roky. Dále jim byly předány odznaky zájmové i odbornostní. Veřejnost i základní škola byly informovány o vývoji skupiny rozhlasovým hlášením. V dalších letech pokračovala práce pionýrů jako do tohoto roku. O prázdninách byli pionýři na pionýrských táborech či se zapojovali do společensky prospěšných pracích (sběr

---

¹¹² *Bukovský zpravodaj*. Dolní Bukovsko: Střediskové kulturní zařízení, 1988(3).

¹¹³ *Bukovský zpravodaj*. Dolní Bukovsko: Střediskové kulturní zařízení, 1980(2).

¹¹⁴ *Bukovský zpravodaj*. Dolní Bukovsko: Střediskové kulturní zařízení, 1981(6).

¹¹⁵ *Bukovský zpravodaj*. Dolní Bukovsko: Střediskové kulturní zařízení, 1983(2).

borůvek, léčivých rostlin nebo brigád v zemědělství).¹¹⁶ V roce 1989 oslavila pionýrská organizace 40. let od svého založení a vývoj posledních let se projevil i v této dětské organizaci. Vrátili se totiž k názvu Pionýr, který se používal v letech 1967-1970. Na základní škole působily v roce 1991 celkem 3 oddíly pionýrů, a to myslivecký, rybářský a všeobecný. Škola jim stále půjčovala místnosti a materiál a náradí měla organizace ve svém vlastnictví.¹¹⁷

4.4.3 Český červený kříž

Ještě před tím, než vnikl Československý červený kříž na našem území, vznikl Červený kříž již roku 1863. V roce 1968 byl založen Vlastenecký pomocný spolek pro Království české a Vlastenecký pomocný spolek pro Moravu. Obě tyto organizace byly nezávislé až do vytvoření říšského svazu Červeného kříže neboli Rakouské společnosti Červeného kříže. Spolky Červeného kříže v českých zemích se zaměřovaly na zdravotnické služby po dobu války, na přípravu zdravotnického personálu a také na charitativní činnost. Spolky Červeného kříže zajišťovaly vybavení, zdravotnický a administrativní personál pro mobilizační nemocnice, bezplatná lůžka pro raněné a podobně. Jelikož stávající organizace Vlastenecké pomocné spolky pro Království české i pro Moravu měly ve svém vedení výrazně zastoupenou aristokracii, nebylo kvůli tehdejší společenské atmosféře „odrakouštění“ možné, aby vznikl Československý červený kříž pouze změnou stávajících spolků Červeného kříže.

V roce 1919 bylo uspořádáno shromáždění sociálních pracovníků, zástupců armády i kulturního života a vyslechli si plány dcery prezidenta PhDr. Alice Masarykové na založení Československého červeného kříže. Prezident Masaryk jmenoval Alici Masarykovou jako předsedkyni Československého kříže. Stávající spolky Červeného kříže byly následně rozpuštěny, ale řadoví členové vstupovali do Československého červeného kříže.¹¹⁸ „*Dne 1.12.1919 se tak Československý červený kříž stal součástí Mezinárodního červeného kříže jako řádně uznaná národní společnost Červeného kříže ve smyslu Ženevské úmluvy.*“¹¹⁹ V období mezi válkami zprostředkovával Československý červený kříž styk rodin se zajatci, pomáhal uprchlíkům, budoval prázdninové osady pro děti, poradny pro matky, sirotčince, útulky pro rodičky a staré atd. Také pomáhal při živelných pohromách, vyvažoval polévky pro chudé,

¹¹⁶ *Bukovský zpravodaj*. Dolní Bukovsko: Střediskové kulturní zařízení, 1984(3).

¹¹⁷ *Bukovský zpravodaj*. Dolní Bukovsko: Střediskové kulturní zařízení, 1991(6).

¹¹⁸ JUKL, Marek a Jana MAJRICOVÁ. *Století s Červeným křížem: 100 let Československého a Českého červeného kříže*. Praha: Český červený kříž, 2019. ISBN 978-80-87729-28-1. s.20-24.

¹¹⁹ Tamtéž, s.24.

pořádal ošetrovací akce, poskytoval finanční podpory a rozdával oblečení chudým. Bylo toho opravdu mnoho, jak Československý kříž pomáhal.¹²⁰

Po druhé světové válce pomáhal Československý červený kříž s hledáním nezvěstných a byly obnoveny Mírové slavnosti Červeného kříže, ze kterých vznikl Světový den Červeného kříže. Do pomoci se zapojovala i mládež, která pořádala akce na školách. V roce 1948 ztratila organizace samostatnost a nezávislost a byla zařazena mezi společenské organizace a zařazena do jednotné Národní fronty. Samostatnost ztratil taktéž dorost Československého červeného kříže, který byl násilně zařazen do jednotné Pionýrské organizace. I když měla organizace velice těžké podmínky, přesto odváděla prospěšné práce pro potřebné.¹²¹

Do činnosti Českého červeného kříže, po osvobození Rudou armádou, se organizace Červeného kříže v Dolním Bukovsku zapojila až v roce 1958, kdy byla utvořena místní skupina s 50 členy. Tato skupina byla zaměřená na různá cvičení civilní obrany, do kterých se zapojily dvě družiny, které byly utvořeny z mladších členek skupiny. Dobrovolné sestry zasahovaly při ošetřování úrazů v místním JZD nebo při různých veřejných akcích, které pořádal například Sbor dobrovolných hasičů nebo při různých sportovních cvičeních. Dále se Červený kříž věnoval brigádám v JZD nebo sběru léčivých bylin atd. V pozdějších letech bylo pro Červený kříž důležité vyzdvihnout dobrovolné darování krve a většina dárců obdržela odznaky, které nesly tematické nápisy a hesla.¹²² V roce 1980 měla organizace 61 členů, a to převážně z vyšších věkových kategorií.

Velice se rozšířilo dobrovolné darování krve a v tomto roce transfúzní stanice České Budějovice zaznamenala nejvyšší počet odběrů krve v celém okrese. V pozdějších letech se více zapojila i mládež a byly vytvořeny 2 zdravotnické kroužky ve spolupráci se základní školou. Oba kroužky vedly členky místní skupiny. Děti se na kroužku učily základy první pomoci, ochranu zdraví a životního prostředí. Kroužek se dále účastnil soutěže Mladých zdravotníků. Dále skupina pořádala lékařské přednášky.¹²³ V dalších letech zájem o kroužek ustupoval, ale menší počet členů organizaci neodradil od jejich činnosti, a tak se stále zúčastňovali různých akcí a dobře se jim dařila práce s místní mládeží. Organizace se i nadále

---

¹²⁰ ČČK. *Činnost ČSČK mezi dvěma světovými válkami* [online]. © 1999–2020 [cit. 2020-04-03]. Dostupné z: <http://www.cervenykriz.eu/cz/historiemeziv.aspx>.

¹²¹ ČČK. *Činnost ČSČK po druhé světové válce* [online]. © 1999–2020 [cit. 2020-03-04]. Dostupné z: <http://www.cervenykriz.eu/cz/historiepovalce.aspx>.

¹²² *Bukovský zpravodaj*. Dolní Bukovsko: Střediskové kulturní zařízení, 1975(3).

¹²³ *Bukovský zpravodaj*. Dolní Bukovsko: Střediskové kulturní zařízení, 1980(6).

zúčastňovala soutěží, odeslali štafetovou stuhu na počest 40. výročí osvobození vlasti Sovětskou armádou, zúčastnili se zapálení vatry a zajistili zdravotní hlídku na místním cyklistickém závodě mládeže.¹²⁴

4.5 Sbor dobrovolných hasičů Dolní Bukovsko

První sbor hasičů v Čechách byl založen roku 1854 v Zákupích. Tento sbor byl německý, ale první český sbor byl založen roku 1864 ve Velvarech.¹²⁵ V Dolním Bukovsku byl založen hasičský sbor 31. prosince 1882 na popud Jana Panského. Přihlásilo se 51 členů.¹²⁶ „*Po svém založení stal se sbor roku 1883 členem hasičské župy Jana Žižky z Trocnova. Členem hasičské župy Rožmberské se stal roku 1898. Po založení župy Veselské roku 1907 stal se členem této.*“¹²⁷

Krátce po založení sboru dne 15. května 1883 vypukl v Dolním Bukovsku velký požár. Vyšel ze stodůlky Vojtěcha Srnce a přešel na několik dalších stavení. Jelikož byla tato stavení dřevěná, oheň se velmi rychle rozšířil a vzplanul velmi rychle. Proto museli přijet i hasiči z Veselí nad Lužnicí. Sbor z Dolního Bukovska byl velmi statečný a hrdinsky obětavý, bohužel však proti tak velkému požáru byla námaha marná. Po tomto velkém požáru obec koupila u firmy Smékal novou čtyřkolovou stříkačku s hadicemi a novou výzbroj pro všechny členy sboru. Dále pořídili slavnostní a pracovní stejnokroj. Celkově za to obec zaplatila 670 zlatých. Veřejná sbírka pořádaná mezi občany přinesla 500 zlatých.¹²⁸

Po roce 1900 se pod vedením velitele a cvičitele pilně cvičilo a tato cvičení se konala na Padělkách většinou v neděli odpoledne. Od roku 1900 se často měnili cvičitelé a jednatele a v roce 1907 rezignovali sboroví činovníci, kteří byli ve funkcích zvoleni už od založení sboru, a byli místo nich zvoleni jiní. Tentýž rok se konal župní sjezd v Dolním Bukovsku k 25 letům od založení sboru. Tohoto sjezdu se zúčastnily všechny sbory župy Veselské a někteří členové ze župy Vltavotýnské. Odbor pohřební pokladny byl založen v roce 1909 a v roce 1912 byla postavena sušárna na hadice. V roce 1914 sbor zasahoval u požáru 2x. Když začala první světová válka, ze sboru v Dolním Bukovsku nastoupilo po mobilizaci do války celkem 25 členů.

---

¹²⁴ *Bukovský zpravodaj*. Dolní Bukovsko: Střediskové kulturní zařízení, 1985(6).

¹²⁵ KOLÁŘ, Jan. *Dolní Bukovsko II.*, s. 111.

¹²⁶ HOLŠÁN, Josef, Jan CHROUST, Stanislav KLIKA, Hana NEJEDLÁ a Tomáš PAVLÁSEK. *130. let sboru dobrovolných hasičů v Dolním Bukovsku*. Dolní Bukovsko, 2012, s. 13.

¹²⁷ Tamtéž, s. 13-14.

¹²⁸ HOLŠÁN, Josef a Jaroslav KUBÁT. *100 let dobrovolné požární ochrany v Dolním Bukovsku*. Dolní Bukovsko, 1982, s.13-14.

Padli 3 členové a zajatých bylo 11. O letech 1916-1918 nejsou bohužel žádné záznamy, jelikož byla činnost za války velmi slabá.

Činnost se začala zlepšovat až v roce 1919. V tomto roce sbor přijal mnoho nových mladých členů, nakoupili hadice a opravili střechu zbrojnice. Rok 1920 byl pro sbor velmi aktivní, jelikož byl svolán k požáru 4x. V roce 1923 byl pořádán župní sjezd v Mezimostí a v roce 1924 se konalo první samaritánské cvičení. Historické zdroje zmiňují i několik požárů, u kterých sbor zasahoval. Největší požár byl v Soběslavi, kde hořel impregnační závod. Tohoto roku také bylo zakoupeno několik kusů nového vybavení, jako je například hadice, savice nebo žebřík. Dále se v tomto roce konal opět župní sjezd, tentokrát v Bošilci a cvičilo na něm 7 členů sboru z Dolního Bukovska. Členové se také zúčastnili jubilejních oslav 50 let sboru v Kardašově Řečici a dalších 9 členů bylo v Zálší na okrskové hasičské škole.¹²⁹ „*K poučení byla konána krajinská hasičská škola v Českých Budějovicích, které se zúčastnil velitel František Kubeš.*“¹³⁰

Historické záznamy z roku 1925 popisují účast členů na sjezdu župy ve Veselí nad Lužnicí a sjezd hasičstva v Brně, kde bylo z Dolního Bukovska 8 členů. Tento rok bylo opět několik požárů a zásahů. V roce 1926 byl položen základní kámen domu čs. hasičstva a tento rok nebyly žádné požáry, ale vystřídal je povodně a sbor u nich také zasahoval. 17. února 1927 přijel do Dolního Bukovska Václav Hanek, zemský hasičský dozorce. Přijel sboru poradit, jak osadit hydranty na budovaném obecním vodovodu. Hydrantů bylo osazeno 28 a zakoupeno 10 sekerek a 8 slavnostních kabátů, které si členové platili sami. V roce 1928 se konal sjezd čs. hasičstva v Praze, kterého se zúčastnilo 14 členů sboru Dolní Bukovsko a župního sjezdu v Horusicích se zúčastnilo 10 členů. Tento rok se vyzkoušely i nové hydranty a poprvé se použily při požáru 9. října.

Dne 11. června 1929 se v Dolním Bukovsku konal župní sjezd veselské župy a zúčastnilo se jej 186 členů a 22 členek župy. Sbor z Dolního Bukovska byl rozdělen na čtyři čety: četa s hydrantovým navijákem, lezci, stříkačka malá a stříkačka velká. Slavnostní průvod začínal v Týnské ulici, který vedl v čele starosta obce Jan Jabůrek. Slavnostní proslov pronesl Karel Mikuškovič, který byl zemský hasičský dozorce. Po proslovu následovalo požární cvičení od potoka směrem do parku, který je za kostelem. Pouhých 5 minut po zaznění poplachu sbor neváhal a 4 proudy chrlily vodu přímo na cíl. Cizí občany nejvíce zaujaly vodovodní hydranty,

---

¹²⁹ HOLŠÁN, Josef, Jan CHROUST, Stanislav KLIKA, Hana NEJEDLÁ a Tomáš PAVLÁSEK. *130. let sboru dobrovolných hasičů v Dolním Bukovsku*. Dolní Bukovsko, 2012, str.14-15.

¹³⁰ Tamtéž, s. 15.

kteře byly okamžitě použity. Odpoledne se konal slavnostní nástup, byla vzdána čest u pomníku padlých a potom byl odchod na cvičiště. Večer bylo městečko uklizeno, vyvěsily se prapory a slavobrány. Poté se konala zábava u Růžičků, kde se sešla velká spousta lidí.

Od roku 1930 bylo nařizeno, aby na divadelní představení a do kina docházeli hasiči jako asistence. Rok 1932 byl pro hasiče z Dolního Bukovska velmi významný, jelikož to bylo 50 let od založení sboru. Tento rok byl proto pro Dolní Bukovsko rokem oslav. Po dlouhém jednání byl pořízen prapor, který zhotovila paní Mladá z Tábora za 3670 Kč. Tyto oslavy se konaly přesně 16. června 1932 a sjely se na ně sbory ze širokého okolí, mnoho čestných hostů a hasičských funkcionářů. Ke dni 31. 12. 1932 bylo ve sboru 41 činných členů, 33 přispívajících a 12 čestných. Sbor v tomto roce zasahoval u požáru 3x a bylo sehráno pouze jedno divadelní představení.¹³¹

„V roce 1934 a 1935 byla činnost velmi slabá a o práci ve sboru byl velmi malý zájem. V roce 1936 byl sbor rozdělen na 3 oddíly a byly uskutečněna 4 výcviková cvičení. Byla ustanovena četa CPO a tříčlenné hlídky protiletectvé ochrany, jako důsledek zostřené situace v Evropě, kde nacistické Německo začalo být hrozbou.“¹³² V tomto roce sbor zasahoval u požárů 2x. Dále se tento rok sbor zúčastnil odhalení pomníku padlých na Horním Bukovsku. V roce 1938 byly kvůli napjaté situaci spojeny župy Veselí nad Lužnicí, Lomnice a Třeboň do jedné župy třeboňské, nad kterou převzala vedení vojenská správa. Tohoto roku také byly zakoupeny nové plynové masky. Po mobilizaci nastoupili někteří členové k ochraně republiky, někteří drželi stráž na mostech a na dráze. V roce 1939 drželi členové sboru povinné požární hlídky. Kvůli okupaci byla činnost sboru malá.

V roce 1940 přišel rozkaz, který nařizoval odstranění všech symbolů ČSR z výzbroje a výstroje.¹³³ *„V tomto roce se již v knize zápisů ze schůzí vždy píše: ‘Zápis o provedení rozkazu’ potom už po celou dobu války. Každá členská i výborová schůze musela být povolena okresním úřadem.“¹³⁴* Dále byla v tomto roce přestavěna zbrojnice a postaven nový sušák na hadice, což ale vedlo k zadlužení sboru. Ten pak musel v dalším roce rozprodat starší hadice a žádat o podporu na všechny strany.

---

¹³¹ HOLŠÁN, Josef, Jan CHROUST, Stanislav KLIKA, Hana NEJEDLÁ a Tomáš PAVLÁSEK. *130. let sboru dobrovolných hasičů v Dolním Bukovsku*. Dolní Bukovsko, 2012, s. 16-17.

¹³² Tamtéž, s. 17.

¹³³ Tamtéž, s. 17.

¹³⁴ HOLŠÁN, Josef, Jan CHROUST, Stanislav KLIKA, Hana NEJEDLÁ a Tomáš PAVLÁSEK. *130. let sboru dobrovolných hasičů v Dolním Bukovsku*. Dolní Bukovsko, 2012, s. 18.

V roce 1942 se projevovala bída spojená s válkou a sbor žádal o poukaz na plátno, aby mohli ušít pracovní stejnokroje. V těchto letech sbor odehrál spoustu divadelních představení, což byl jediný příjem sboru. Další honorář byl za asistence v biografu. V roce 1943 nebyla prováděna žádná činnost a v roce 1944 byl pořádán jen jeden koncert. Posledním zápisem je zápis ze dne 2. 4. 1944. Další zápisy pak pokračovaly v osvobozené republice v roce 1945. Po osvobození se dne 17. 6. 1945 konala první valná hromada. Po zvolení nového starosty sboru a velitele bylo nastaveno, že kdo se 3x bez omluvy nedostaví na cvičení, bude ze sboru vyloučen. Toto rozhodnutí bylo přijato kvůli tomu, že po válce kázeň poklesla, proto bylo nutné takovéto pravidlo. Dále se koupila nová motorová stříkačka. Funkce velitele nebyla obsazena, jelikož o ni nikdo nejevill zájem. V roce 1946 byla přivezena automobilová stříkačka, která nebyla nová a její oprava si dle odhadu vyžádala 90 000 Kč.¹³⁵ „*Hotovost na vázaném vkladu byla 43 590 Kč, ale byl dluh 25 000, který sbor za stříkačku musel zaplatit.*“¹³⁶ V roce 1947 sbor pilně pracoval na opravě automobilové stříkačky a funkce velitele byla znovu obsazena. Dále se v tomto roce konaly nácvičky na sjezd a přípravy na slavnost svěcení stříkačky. V roce 1948 se na jaře pilně nacvičovalo na sjezdy do Třeboně a Klenova. V tomto roce také došlo k nešťastné havárii automobilové stříkačky. Vzhledem k tomu, že byla vážně poškozena, obětaví členi sboru stříkačku opravili. Největší zásluhu na opravě má Augustin Brož. V roce 1949 se konal sjezd v Mažicích, kterého se sbor zúčastnil, a dále se zúčastnil aplikačního kurzu na Modré Hůrce. Při zkoušce hydrantů byl zjištěn jejich špatný stav.

V roce 1950 na valné hromadě ze sboru vystoupilo 16 členů, a to na protest proti politickému kádrování členů a prověrkám. Na členské schůzi se konstatovalo, že kázeň členů je velmi slabá. V Soběticích byl založen nový sbor a sbor Dolní Bukovsko jim daroval velkou potažní čtyřkolovou stříkačku. V tu dobu se poprvé začalo mluvit o tom, že je potřeba postavit novou požární zbrojnici, ale k její stavbě došlo až o 20 let později. V roce 1951 byla činnost velmi slabá kvůli nezájmu. Vlnu na tom také mělo zatahování politiky do činnosti sboru. V roce 1953 se uskutečnila 3 cvičení a 2 noční poplachy. Kvůli poruše automobilové stříkačky, která byla porouchaná celé 3 měsíce, byl sbor bez svého základního vybavení. Tento rok bylo velmi aktivní žakovské družstvo.

Dne 30. června 1957 byla v Dolním Bukovsku pořádána okresní soutěž. Tento rok také bylo sehráno divadelní představení a 5x sbor zasahoval při menších požárech. V tomto roce byl

---

¹³⁵ HOLŠÁN, Josef, Jan CHROUST, Stanislav KLIKA, Hana NEJEDLÁ a Tomáš PAVLÁSEK. *130. let sboru dobrovolných hasičů v Dolním Bukovsku*. Dolní Bukovsko, 2012, s. 18.

¹³⁶ Tamtéž, s. 18.

založen pěvecký kroužek, do kterého se přihlásilo několik žen. Najednou to byl smíšený sbor a přihlásilo se do něj 40 členů. Byl velmi oblíbený, dokonce slavil velké úspěchy, ale roku 1957 byla činnost ukončena. V roce 1954 se opravila stříkačka a činnost se trochu zlepšila. V letech 1959-1960 přicházely opět stížnosti na nechuť členů k práci. V roce 1961 byl uspořádán Požárnický den, zúčastnily se jej okolní sbory. V okresní soutěži soutěžila 2 družstva mládeže a jedno družstvo mužů. Koncem roku 1962, když zasahoval sbor u požáru ve Hvozdně, přišel o život malý chlapec.

Roku 1964 bylo Dolní Bukovsko zasaženo živelnou pohromou, kdy při bouřce spadlo tolik vody, že byl střed obce pod vodou. Aby toho nebylo málo, blesk uhořel do jednoho domu a zapálil jej. Jeho hašení bylo velice náročné, jelikož nebylo možné najít hydranty kvůli 40 cm vysoké vodě a když se brala voda z potoka, koše se ucpávaly smetím a kalem. Oheň byl nakonec uhašen, ale krovy nad stavením shořely. Následující den hasiči pumpovali vodu ze sklepů a pozůstatky pohromy byly vidět i na polích. Když se v roce 1964 stavěl kulturní dům, pomáhali při jeho stavbě i hasiči. V letech 1962-1966 se činnost zlepšila, jelikož do sboru vstoupilo několik nových členů.

Rok 1966 byl pro sbor velmi aktivní, nejenže se nově volilo do funkcí, ale také bylo zakoupeno 5 vycházkových uniforem a 10 cvičných. Také začali pravidelně vítězit na soutěžích. Od roku 1965 vznikla nová tradice, kdy se konal každoroční zájezd pro členy po Jižních Čechách, Chodsku a dalších místech. Díky tomu, že byl v provozu sál v kulturním domě, pořádaly se tam různé zábavy, plesy a jiné akce, ze kterých zbývaly peníze na další činnost.¹³⁷

Roku 1967 zažíval sbor skvělý rok, jelikož se jim začalo dařit na obvodových soutěžích, pořádali taneční zábavy a uspořádali tradiční zájezd na Chodské slavnosti. Tento rok se také dostavoval kulturní dům a pořádaly se v něm přednášky pro žáky školy. V roce 1968 jsou zapsány zásahy u několika požárů a v pamětní knize je také zápis, který charakterizuje značné uvolnění politické situace a také velké zklamání, když přišla cizí vojska a lidé si tak nemohli dělat naděje na svobodný život.

V roce 1969 byli vyznamenáni zasloužilí členové odznakem ČSPO a pamětní medailí KNV. Konečně se také začala stavět nová požární zbrojnice a stavební místo bylo rozhodnuto u hřiště, kde dodnes zbrojnice stojí. O její skvělé poloze svědčí nynější stavba a prostor kolem ní. V roce 1970-1971 byla veškerá činnost zaměřena na stavbu nové zbrojnice. Dokonce se

---

¹³⁷ HOLŠÁN, Josef, Jan CHROUST, Stanislav KLIKA, Hana NEJEDLÁ a Tomáš PAVLÁSEK. *130. let sboru dobrovolných hasičů v Dolním Bukovsku*. Dolní Bukovsko, 2012, s. 18-20.

nejezdilo ani na soutěže. V roce 1972 se dokončovala stavba zbrojnice, a i přes velké zaneprázdnění se sbor zúčastnil soutěže v Ševětíně. Tento rok dostal sbor novou stříkačku. Sbor také v tomto roce dovršil 90 let od založení, ale vzhledem ke stavbě zbrojnice se oslavy přesunuly na následující rok.

V roce 1973 byla dokončena stavba zbrojnice a mohly se tak konat oslavy 90 let sboru. Sbor také tento rok dostal novou poplachovou sirénu, která byla umístěna na střechu radnice. Oslavy 90 let sboru byly natolik výjimečné, že z nich vznikl i film. Na oslavách byl připraven bohatý program, kterého se zúčastnilo 350 hasičů v uniformách z celého okolí. Průvod šel obcí až k pomníku padlých, kde položili věnce a poté byly předvedeny ukázky staré a nové techniky. Byly předány medaile za věrnost a oslavy probíhaly až do večera. V roce 1974 se pořádala zimní školení, žákovská družstva se nadále zúčastňovala soutěží a mimo tyto akce se samozřejmě sbor činil i při požárech. Od roku 1975-1979 bohatá činnost pokračovala. V roce 1978 sbor oslavil 95 let sboru a tento rok byl také pro celý okrsek vyhlášen poplach. Přestože sbor z Dolního Bukovska jel nejdelší trasu, na místě byli první. Za odměnu dostali různé vybavení.¹³⁸

V roce 1980-1981 byly prováděny preventivní prohlídky, školení členů a zásahy u požárů. 25. května 1980 Dolní Bukovsko pořádalo obvodovou soutěž. V tomto roce také bylo odpracováno velké množství brigádnických hodin na různých akcích. 1982 byl rokem jubilejním, jelikož sbor slavil sto let od založení. V roce 1983 bylo nezvykle horké léto, proto také vznikalo více požárů, se kterými si však sbor snadno poradil. Sbor tohoto roku pořádal svůj tradiční, již 75. ples. Roku 1984 byl sbor ohodnocen jako nejčilejší a nejlepší organizace v obci i v rámci okresu. Stále byly prováděny preventivní prohlídky a ve sboru pracovala dvě žákovská družstva. Sbor znovu pořádal obvodovou soutěž, kam byla vyslána 3 družstva a umístila se na 1., 2. a 5. místě. Sbor se samozřejmě také věnoval dál požárům a technickým zásahům. Členům, kteří měli kulaté výročí, blahopřáli funkcionáři a dostali dárkový balíček. V záznamech jsou také uvedeny brigády jak na vlastní činnost, tak při zásazích, výcviku a na akcích „Z“.

V roce 1985 byl sbor na soutěži až v Mariánských Lázních. Prapor z roku 1932 byl v tak špatném stavu, že bylo nutné pořídit nový, který ušila paní Krátká a na nový použila několik kusů látky (znaky) z toho starého. V tomto roce se také členové sboru rozhodli pořádat akce, aby se utužil kolektiv, pořádali tak například pečení prasete, táborový oheň atd. Tohoto roku se

---

¹³⁸ HOLŠÁN, Josef, Jan CHROUST, Stanislav KLIKA, Hana NEJEDLÁ a Tomáš PAVLÁSEK. *130. let sboru dobrovolných hasičů v Dolním Bukovsku*. Dolní Bukovsko, 2012, s. 20-21.

také založilo ženské družstvo, jelikož se do sboru přihlásily 4 ženy. V roce 1986 se ženské družstvo velmi činilo, jezdily na soutěže, na kterých se umísťovaly na prvních místech. Sbor vydělával, kde se dalo. Čistil potok, sbíral železný šrot nebo pořádal taneční zábavy. V tomto roce měl sbor dvě družstva mladých hasičů, jedno družstvo dorostenek a jedno družstvo dorostenců. V roce 1987 se družstvo mladých hasičů zúčastnilo soutěže „Plamen“. V roce 1988 sbor pořádal svůj již 80. ples. V tomto roce se sbor také potýkal s problémem, několika neaktivních členů, proto jim byl zaslán dopis, zda chtějí být nadále členy sboru.

V roce 1989 sbor pořádal pro děti základní školy prohlídku zbrojnice a soutěž „Plamen“. Poprvé pro své mladé hasiče uskutečnili týdenní tábor, který se těšil velké účasti. V roce 1990 bylo v Dolním Bukovsku celkem 7 požárů, u kterých sbor zasahoval. Dále opět pořádali každoroční ples a velikonoční zábavu. Sbor se zúčastnil 4 soutěží a prováděl pro obec různé práce. Dále v tomto roce proběhly svobodné volby, na kterých byl zvolen nový jednatel a starosta sboru. V roce 1991 sbor zakoupil 2 kusy akcií Hasičské pojišťovny, startovací vozík a pojízdnou vojenskou kuchyň. Opět byl pořádán letní dětský tábor.

V roce 1992 sbor oslavil 110 let založení sboru a těchto oslav se dokonce zúčastnil starosta Sdružení hasičů Čech, Moravy a Slezska bratr Maňousek. Dále byl v tomto roce pořádán letní tábor pro děti, ples a poutňová zábava. Sbor dostal 4 radiostanice. V zápisech z roku 1993 se píše, že někteří členové neplní povinnosti a nezúčastňovali se žádných akcí, pořádaných sborem. Pravidelně byly pořádány preventivní prohlídky a na soutěžích se sboru také velmi dařilo. Muži a ženy obsadili první místa a děti se umístily na třetím místě. 11 členů sboru se zúčastnilo výstavy PYROS v Brně. V roce 1994 byl zvýšen příspěvek od obce na zajištění požární ochrany na 90 000 Kč. V předchozím roce to bylo 40-60 000 Kč. Pravidelně jezdili zásahová jednotka a strojníci na školení. Tento rok se opět volilo a v roce 1995 byl pořádán každoroční ples. V tomto roce sbor vyjížděl k 10 požárům a byli na šesti soutěžích. V roce 1996 byl sbor na deseti soutěžích nebo také často předváděli ukázkou staré techniky. Polní kuchyně se často využívala při zajišťování občerstvení na různých akcích.¹³⁹

V roce 1997 vedl mladé hasiče Vladimír Zeman. Hasiči s činností pro děti nezaháleli a opět pořádali letní tábor a pro děti z mateřské školky pořádali dětský den. Zúčastnili se deseti cvičení, 8x byli u požáru a 7x u technického zásahu. V roce 1998 si sbor zakládal na teoretickém a praktickém výcviku, a školení proběhlo rovnou 8x. Oproti minulému roku bylo méně požárů a technických zásahů. Soutěží se zúčastnili 9x. Také opět zvelebovali a opravovali zbrojnici a

---

¹³⁹ HOLŠÁN, Josef, Jan CHROUST, Stanislav KLIKA, Hana NEJEDLÁ a Tomáš PAVLÁSEK. *130. let sboru dobrovolných hasičů v Dolním Bukovsku*. Dolní Bukovsko, 2012, s. 22-26.

opět se volilo. V roce 1999 měla zásahová jednotka již 28 členů a celý sbor se zúčastňoval různých školení, soutěží a jiných akcí. V roce 2000 se uskutečnil již 92. ples a 7 členů se zúčastnilo hasičského veletrhu, který se konal v Ausburgu. Mladí hasiči byli zapojeni do celostátní soutěže „Plamen“ a byli na 10 soutěžích.¹⁴⁰

4.6 Myslivecké sdružení Dolní Bukovsko

První zmínka o myslivosti v Dolním Bukovsku se začala psát v roce 1948, kdy byla uskutečněna zakládající schůze spolku Lidová myslivost honitba Dolní Bukovsko. Výměra honitby měla 1071 ha. V roce 1951 se sloučila honitba Dolní Bukovsko a honitba Popovice a v roce 1961 se k nim přidaly i honitby Pelejovice a Sedlíkovice. Vznikla tak Lidová myslivecká společnost Dolní Bukovsko. Výměra honitby se tak výrazně zvětšila, a to na 1929 ha. V roce 1973 myslivecké sdružení v Dolním Bukovsku poskytlo a zaslalo 1000 Kčs na pomoc Vietnamu, jako pomoc na odstranění škod, které byly způsobeny válkou.¹⁴¹

Žáci základní školy se podíleli na akci „Z“ a pomáhali při výsadbě stromků, odvozu odpadu nebo při žních. Myslivecké sdružení prohloubilo práci se školkou, pionýrskou organizací a SSM. Snažili se vést mladou generaci k lásce k přírodě a k její ochraně, prohlubovat v mládeži cit k životnímu prostředí a snažili se vzbudit v mladší generaci zájem o myslivost. Prováděli pro mladou generaci řadu přednášek, naučné procházky do přírody, soutěže, výstavy a další zajímavé akce. Velký dík patřil panu Landovi, který se se zájmem o mládež staral.¹⁴² V roce 1979 myslivecké sdružení v Dolním Bukovsku pořádalo veřejnou výstavu ve spolupráci se Střediskovou knihovnou. Obsahem výstavy byly myslivecké trofeje, výzbroj a výstroj, myslivecká literatura, známky s mysliveckou tematikou atd. V dalším roce myslivecké sdružení pořádalo zájezd na Mezinárodní výstavu loveckých psů všech plemen do Brna a přihlásit se mohli i nečlenové. Roku 1983 se Myslivecké sdružení „Rozkvět“ Dolní Bukovsko sloučilo s honitbou Horní Bukovsko.¹⁴³ Od roku 1983 se v kroužku Mladých přátel přírody a myslivosti seznamovali členové kroužku se způsobem života lesní zvěře, rozpoznávali ptáky, učili se mysliveckou mluvu, poznávali stromy a keře atd. Jejich činnost byla zaměřena hlavně na práci

---

¹⁴⁰ HOLŠÁN, Josef, Jan CHROUST, Stanislav KLIKA, Hana NEJEDLÁ a Tomáš PAVLÁSEK. *130. let sboru dobrovolných hasičů v Dolním Bukovsku*. Dolní Bukovsko, 2012, s. 22-26.

¹⁴¹ *Bukovský zpravodaj*. Dolní Bukovsko: Střediskové kulturní zařízení, 1973.

¹⁴² *Bukovský zpravodaj*. Dolní Bukovsko: Střediskové kulturní zařízení, 1975.

¹⁴³ Historie. *MS Dolní Bukovsko* [online]. Dolní Bukovsko: Myslivecké sdružení - Dolní Bukovsko, c2020 [cit. 2020-01-05]. Dostupné z: <https://www.dolnibukovsko.cz/mysliveckesdruzeni>.

v přírodě a hráli různé pohybové a orientační hry a tímto se zároveň připravovali na soutěže.¹⁴⁴ V dalším roce bylo Myslivecké sdružení pověřeno Českým mysliveckým svazem, aby uspořádalo porovnávací zkoušky loveckých psů z celého jihočeského kraje. Každý okres poslal 2 nejlepší psy, kteří soutěžili o nejlepšího psa z kraje. Tyto porovnávací zkoušky se konaly na hřišti TJ JZD Rozkvět a byly ukončeny před kulturním domem.¹⁴⁵ „V roce 1993 bylo založeno Honební sdružení Dolní Bukovsko, Horní Bukovsko, Sedlíkovice, Pelejovice, Hvozdno, Popovice a Bzí jako vlastníky sdružením honitby. Honitbu pronajalo na myslivecké období 10 let Mysliveckému sdružení „Rozkvět“ Dolní Bukovsko. Od roku 1993 naše sdružení hospodaří na 2820 ha honební plochy.“¹⁴⁶

4.7 Stanice mladých přírodovědců

Činnost stanice mladých přírodovědců byla zaměřena na pochopení důležitosti životního prostředí, především pak na význam přírody a její ochranu. Činnost byla zaměřena také na poznání významu zemědělské výroby a jejího přednostního postavení ve společenském významu práce ve společnosti. Plán činnosti byl také vytvořen tak, aby dětem poskytoval široký pohled na tuto část práce, která je pro společnost důležitá. Aby děti vše lépe chápaly, bylo poznávání toho všeho uskutečňováno v přírodě, v lese nebo na poli. Cílem bylo, aby děti dokázaly poznat v zimě i v létě dřeviny, brouky, houby, savce a ptáky. Děti měly velký zájem ve stanici pracovat a kroužek se těšil velké návštěvnosti.

Při podzimních pracích v JZD se děti účastnily sběru brambor, žaludů a kaštanů. Jelikož zimy bývají pro zvěř velice náročné, děti z kroužku nosily do krmelců žaludy a kaštany. Část nasbíraných plodů byla rozdána Mysliveckému sdružení. Děti samy nosily z domovů pšenici a nosily ji do krmítek pro ptáky. Když napadl sníh, bylo prováděno vyřezávání keřů a jiných dřevin pro okus zvěří. Při každé vycházce děti poznávaly přírodu více a více a jejímu poznávání byl věnován veškerý čas. Heslem tohoto kroužku bylo „Poznej a ochraňuj“. Při špatném počasí byl kroužek uskutečňován ve školních učebnách a činnost s dětmi byla zaměřena na ukazování předností při řešení ochrany a tvorby životního prostředí, na nutnou ochranu společné přírody a zemědělství. Zabývali se i lesními zvířaty a poznávání zvěře pomocí hlasových projevů, nahraných na gramofonové desce. Pro starší děti byly konány přednášky především ze zoologie,

---

¹⁴⁴ *Bukovský zpravodaj*. Dolní Bukovsko: Střediskové kulturní zařízení, 1982(2).

¹⁴⁵ *Bukovský zpravodaj*. Dolní Bukovsko: Střediskové kulturní zařízení, 1984(5).

¹⁴⁶ Historie. *MS Dolní Bukovsko* [online]. Dolní Bukovsko: Myslivecké sdružení - Dolní Bukovsko, c2020 [cit. 2020-01-05]. Dostupné z: <https://www.dolnibukovsko.cz/myliveckesdruzeni>.

botaniky, zemědělství a lesnictví. Kroužek se také zaměřoval na výsadbu nových stromků pod odborným dohledem. Na konci roku se provádělo hodnocení a děti dostávaly vysvědčení za svou aktivitu. Kroužek také uspořádal zájezd na Šumavu, který byl spojený se stanováním, přechodem Boubína pralesem, návštěvou Šumavských slatí, Kvildy, Modravy. Večer byl zakončen táborákem a bohatým programem, který si děti sami připravily.¹⁴⁷

---

¹⁴⁷ *Bukovský zpravodaj*. Dolní Bukovsko: Střediskové kulturní zařízení, 1987(4).

Závěr

Cílem této práce bylo zkoumání volnočasových aktivit v Dolním Bukovsku v období 1900-2000.

Velmi důležitou částí bylo shromažďování dostupných archivních pramenů a literatury, které byly k této práci potřebné. K práci mi bylo poskytnuto velké množství Bukovských zpravodajů a všechny dostupné kroniky, které jsou uloženy v Obecní knihovně v Dolním Bukovsku. Jelikož samotné spolky neměly vlastní kroniky či jiné záznamy, byla jsem nucena čerpat pouze z almanachů, kronik a zpravodajů. Prošla jsem všechny dostupné prameny měsíc po měsíci tak, jak Bukovské zpravodaje vycházely. Informací o jednotlivých spolcích, kroužcích a sdruženích jsem zjistila opravdu mnoho, avšak častokrát se informace opakovaly, jelikož spolky a sdružení pracovaly podle ročního období a většina akcí byla pořádána každý rok.

Jak jsem již zmínila, materiály ke své práci jsem získala v místní knihovně a paní knihovnice Markéta Farková mi byla vždy ochotna poradit, kdykoliv jsem něco ke své práci potřebovala. Většinu materiálů mi půjčila domů, kroniku jsem si však prošla v knihovně, jelikož je to vzácný spis. Dále jsem se snažila získat informace z farní kroniky, proto jsem se spojila s panem farářem Josefem Stolaříkem, ale bohužel mi sdělil, že farní kronika není k dispozici. Nicméně mi řekl, že se ji pokusil najít sám a mohu se poptat ve Státním archivu. Když jsem se spojila se Státním archivem, bylo mi sděleno, že je kronika k dispozici, ale že je její shlednutí zpoplatněno nemalou částkou. Smířila jsem se tak s tím, že má práce tyto informace obsahovat nebude a budou mi muset stačit informace, které jsem získala z dostupných archivních pramenů.

Svou práci jsem strukturovala do čtyř kapitol. V první kapitole jsem se zaměřila na volný čas a jeho historii. Ve druhé kapitole jsem se zabývala historií Dolního Bukovska a stručnou historií Čech. Ve třetí kapitole popisuji volnočasové aktivity v Dolním Bukovsku v časovém úseku 1900-2000 a v poslední kapitole se věnuji volnočasovým spolkům, které v Dolním Bukovsku existovaly.

Jelikož žiji v Dolním Bukovsku poměrně krátce, bylo pro mě těžké se orientovat ve jménech a pochopit, kdo pro občany Dolního Bukovska dělal s dobrým úmyslem maximum, aby zde byly dobré podmínky pro život, co se týče volného času. Na této obci mě vždy

fascinovalo, kolik je v tak relativně malé obci možností, jak trávit volný čas, a proto jsem se tímto také chtěla zabývat. Na základě poznatků z pramenů, ze kterých jsem čerpala, si troufám říct, že mládež i dospělí zde měli opravdu velké vyžití a bylo z čeho si vybírat. Spousta již zmíněných spolků a organizací fungují doteď, jen ne jako jedna samostatná organizace, ale většinou jako kroužky na základní škole. Výjimkou tedy je například Myslivecké sdružení, TJ Dolní Bukovsko, SDH Dolní Bukovsko a podobně.

Seznam použitých zdrojů

Archivní prameny

KOLÁŘ, Jan. *Dolní Bukovsko I.*

KOLÁŘ, Jan. *Dolní Bukovsko II.*

KOLÁŘ, Jan. *Dolní Bukovsko 1962-1979.*

Státní oblastní archiv Třeboň, fond Základní škola Dolní Bukovsko, (1788) 1823–1981, číslo NAD 659, *Pamětní kniha obecní školy v Bukovsku.* Dolní Bukovsko, 1906-1914.

Státní oblastní archiv Třeboň, fond Základní škola Dolní Bukovsko, (1788) 1823–1981, číslo NAD 659, *Školní pamětní kniha od 1. září 1918.* Dolní Bukovsko, 1918-1937.

Státní oblastní archiv Třeboň, fond Archiv městečka Dolní Bukovsko, (1511) 1612–1945 (1950), číslo NAD 653, *Pamětní kniha obce Dolního Bukovska I. Díl, 1923-1938.*

Státní oblastní archiv Třeboň, fond Základní škola Dolní Bukovsko, (1788) 1823–1981, číslo NAD 659, *Školní kronika Dolní Bukovsko 1937-1940.* Dolní Bukovsko, 1937-1940.

Státní oblastní archiv Třeboň, fond Základní škola Dolní Bukovsko, (1788) 1823–1981, číslo NAD 659, *Školní kronika.* Dolní Bukovsko, 1940-1975.

Tištěné prameny

Bukovský zpravodaj. Dolní Bukovsko: Střediskové kulturní zařízení, 1973-1995.

Monografie

BARTOŇ, Jiří. *Ženy a Český svaz žen: 709-1897-1967-1969-1990-1992-2007-2012.* Praha: Český svaz žen, 2012. ISBN 978-80-87227-03-9.

ČORNEJ, Petr. *Dějiny českých zemí*. 3. vyd. Ilustroval Eva ANLAUFOVÁ. Praha: Fragment, 2003. ISBN 80-7200-760-2.

Dějiny zemí Koruny české II.: Od nástupu osvícenství po naši dobu. Praha: Paseka, 1992. ISBN 80-85192-30-6.

HOFBAUER. *Děti, mládež a volný čas*. Praha: Portál, 2004. ISBN 80-7178-927-5.

HOLŠÁN, Josef a Jaroslav KUBÁT. *100 let dobrovolné požární ochrany v Dolním Bukovsku*. Dolní Bukovsko, 1982.

HOLŠÁN, Josef, Jan CHROUST, Stanislav KLIKA, Hana NEJEDLÁ a Tomáš PAVLÁSEK. *130. let sboru dobrovolných hasičů v Dolním Bukovsku*. Dolní Bukovsko, 2012.

JUKL, Marek a Jana MAJRICOVÁ. *Století s Červeným křížem: 100 let Československého a Českého červeného kříže*. Praha: Český červený kříž, 2019. ISBN 978-80-87729-28-1.

KAPLÁNEK, Michal. *Čas volnosti - čas výchovy: pedagogické úvahy o volném čase*. Praha: Portál, 2012. ISBN 978-80-262-0450-3.

KAPLÁNEK, Michal. *Nauka o volném čase: Studijní texty pro pedagogy volného času*. České Budějovice, 2011.

KOHOUTKOVÁ, Helena a Martina KOMSOVÁ. *Dějepis na dlani*. 2. vyd. Ilustroval Jindřich KANIA. Olomouc: Rubico, 2007. ISBN 80-7346-065-3.

PROKOPOVÁ, Zdeňka. *Dolní Bukovsko: historie a umělecké památky*. České Budějovice: Okresní úřad, 1997. ISBN 80-238-1192-4.

PRŮCHA, Jan, Jiří MAREŠ a Eliška WALTEROVÁ. *Pedagogický slovník*. 4. aktualiz. vyd. Praha: Portál, 2003. ISBN 80-717-8772-8.

ROJEK, Chris. *Leisure Theory: Principles and Practices*. New York: PALGRAVE MACMILLAN, 2005. ISBN 978-1-4039-0569-7.

SLEPIČKOVÁ, Irena. *Sport a volný čas*. Praha: Karolinum, 2000. ISBN 80-246-0044-7.

ŠERÁK, Michal. *Zájmové vzdělávání dospělých*. Praha: Portál, 2009. ISBN 978-80-7367-551-6.

VÁŽANSKÝ, Mojmir a Vladimír SMÉKAL. *Základy pedagogiky volného času*. Brno: Paido, 1995. Edice pedagogické literatury. ISBN 80-901-7379-9.

Internetové zdroje

Dolní Bukovsko-historie obce. *Hvozdno* [online]. c2015 [cit. 2020-03-18]. Dostupné z: <https://www.hvozdno.cz/news/dolni-bukovsko-historie-obce/>

Historie. Městys Dolní Bukovsko [online]. Dolní Bukovsko: Dolní Bukovsko, c2020 [cit. 2020-03-08]. Dostupné z: <https://www.dolnibukovsko.cz/historie>

Historie. TJ Dolní Bukovsko [online]. Dolní Bukovsko: TJ Dolní Bukovsko, c2020 [cit. 2020-01-05]. Dostupné z: www.dolnibukovsko.cz/fotbal

Svaz pro spolupráci s armádou. *Válka.cz* [online]. Nelahozeves: Radek Havelka, 2010 [cit. 2020-04-03]. Dostupné z: <https://www.valka.cz/Svaz-pro-spolupraci-s-armadou-t91969>

ČČK. *Činnost ČSČK mezi dvěma světovými válkami* [online]. © 1999–2020 [cit. 2020-04-03]. Dostupné z: <http://www.cervenyriz.eu/cz/historiemeziv.aspx>

ČČK. *Činnost ČSČK po druhé světové válce* [online]. © 1999–2020 [cit. 2020-03-04]. Dostupné z: <http://www.cervenyriz.eu/cz/historiepovalce.aspx>

Historie. *MS Dolní Bukovsko* [online]. Dolní Bukovsko: Myslivecké sdružení - Dolní Bukovsko, c2020 [cit. 2020-01-05]. Dostupné z: <https://www.dolnibukovsko.cz/mysliveckesdruzeni>

Historie školy. *Dolní Bukovsko* [online]. Dolní Bukovsko: Dolní Bukovsko, c2020 [cit. 2020-04-14]. Dostupné z: <https://www.dolnibukovsko.cz/skola>

Historická období. *Česká obec sokolská* [online]. Praha 1 - Malá Strana: Česká obec sokolská, c2015 [cit. 2020-04-14]. Dostupné z: <https://www.sokol.eu/obsah/5405/historicka-obdobi>

Výlet do minulosti aneb jak si děti dříve hrály. *Školáci* [online]. Olomouc: Siblova.com, [2020] [cit. 2020-04-16]. Dostupné z: <https://www.skolaci.com/vylet-do-minulosti-aneb-jak-si-deti-drive-hraly/33554>

MARJÁNKO, Bedřich. Československý svaz mládeže (ČSM) Socialistický svaz mládeže (SSM). *Totalita* [online]. Tomáš Vlček, c1999-2020 [cit. 2020-04-16]. Dostupné z: <http://www.totalita.cz/vysvetlivky/csm.php>

Seznam použitých zkratk

BVLK – Budujeme vzornou lidovou knihovnu

ČČK – Český červený kříž

ČOS - Česká obec sokolská

JZD – Jednotné zemědělské družstvo

KNV – Krajský národní výbor

MNV – Místní národní výbor

MS – Myslivecké sdružení

NJP – Národní jednota pošumavská

ONV – Okresní národní výbor

PO – Pionýrská organizace

SDH – Sbor dobrovolných hasičů

SRPŠ – Sdružení rodičů a přátel školy

SSM – Socialistický svaz mládeže

SWAZARM – Svaz pro spolupráci s armádou

TJ – Tělovýchovná jednota

ZO – Základní organizace

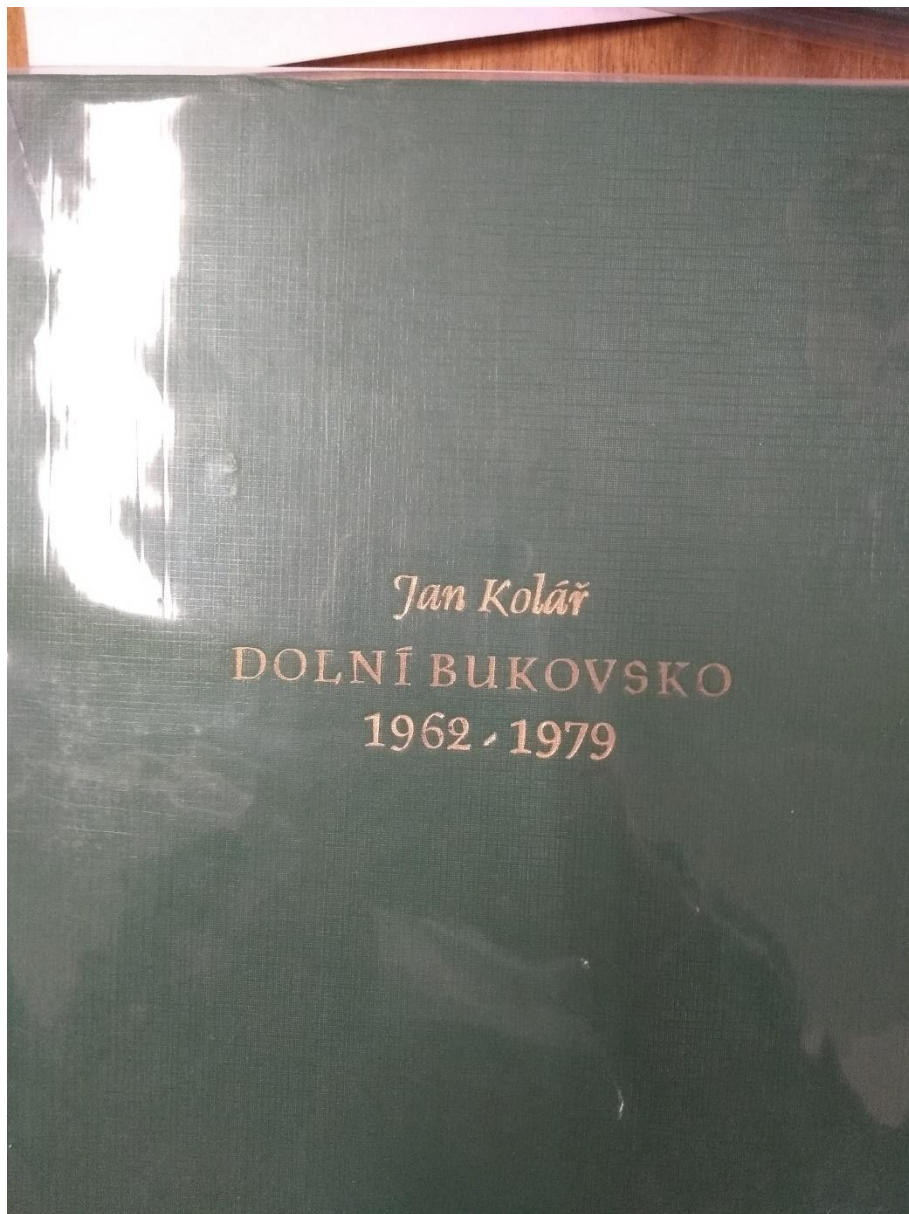
Seznam příloh

Příloha I. Jan Kolář Dolní Bukovsko 1962-1979.

Příloha II. Bukovské zpravodaje

Příloha I. Jan Kolář Dolní Bukovsko 1962-1979.

Obrázek č. 1

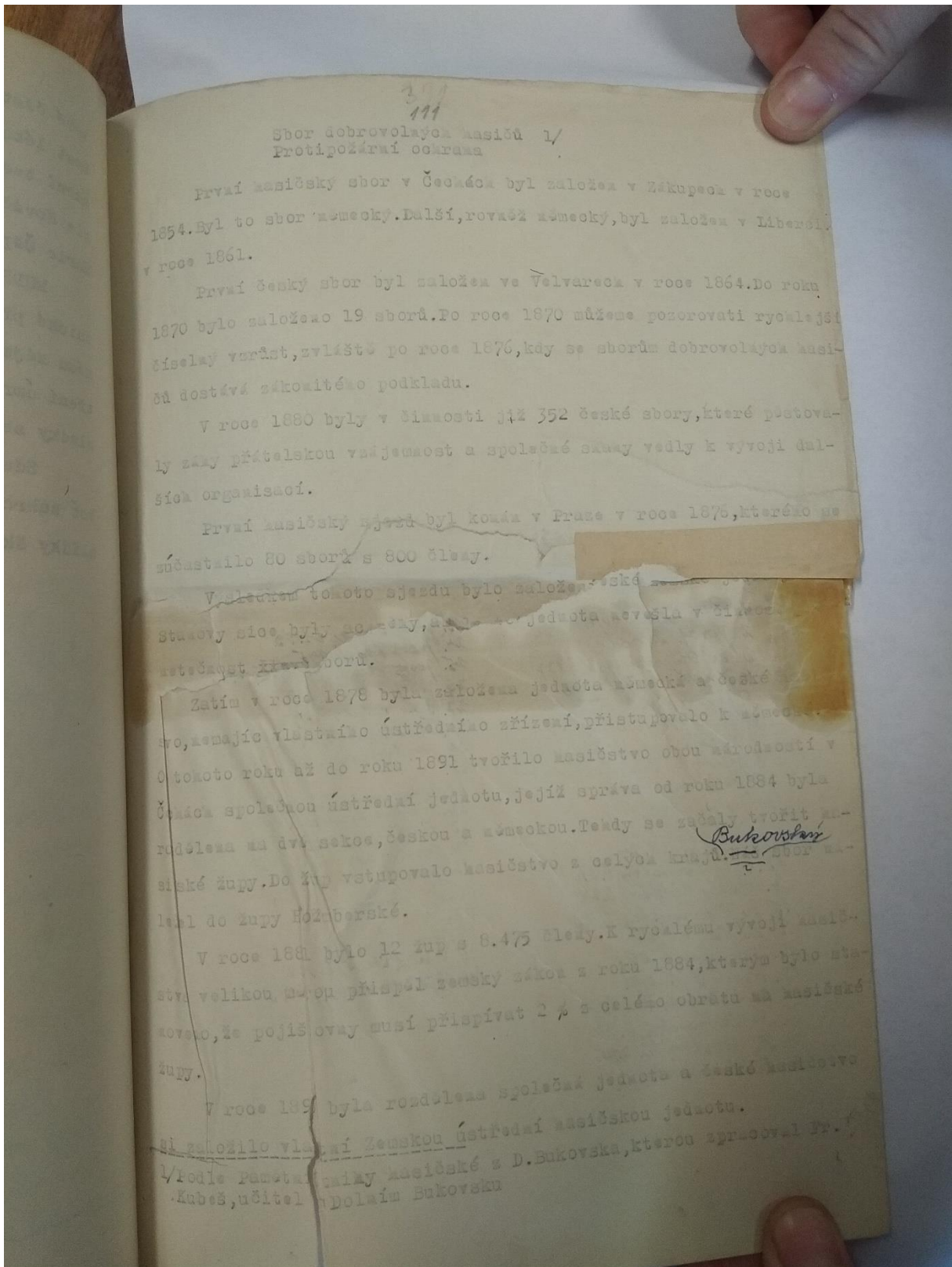
Zdroj: vlastní archiv

Obrázek č. 2

Zdroj: vlastní archiv

Obrázek č. 3

Zdroj: vlastní archiv

Příloha II. Bukovské zpravodaje

Obrázek 1.

Zdroj: vlastní archiv

Abstrakt

Kapcová, T. *100 let volnočasových aktivit v Dolním Bukovsku (1900-2000)*. České Budějovice: 2020. Bakalářská práce. Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích. Teologická fakulta. Katedra teologických věd. Vedoucí práce Prof. ThLic. PaedDr. Martin Weis, Th.D.

Klíčová slova: volnočasové aktivity, volný čas, volnočasové spolky, obec Dolní Bukovsko, SDH Dolní Bukovsko, TJ Dolní Bukovsko, historie, archiv, základní škola

Práce se zabývá zkoumáním volnočasových aktivit v Dolním Bukovsku v letech 1900-2000. Práce se skládá ze čtyř kapitol. První kapitola popisuje pojem volný čas a jeho historii. V druhé kapitole se práce věnuje historickému přehledu událostí českých zemí a Dolního Bukovska. Ve třetí kapitole se práce zaměřuje na volnočasové aktivity, které byly pořádané školou, knihovnou nebo obcí. V poslední čtvrté kapitole se práce zabývá samotnými spolky, které v obci existovaly.

Abstract

100 years of leisure activities in Dolní Bukovsko (1900-2000)

Key words: leisure activities, free time, leisure clubs, village Dolní Bukovsko, SDH Dolní Bukovsko, TJ Dolní Bukovsko, history, archives, elementary school

The bachelor thesis is about exploring leisure activities in Dolní Bukovsko in the years 1900-2000. The thesis consists of four chapters. The first chapter describes the concept of leisure time and its history. The second chapter describes the history in the Czech lands and the village of Dolní Bukovsko. The third chapter is about leisure activities, which were organized by the school, the library and the municipality. The last chapter describes leisure clubs that existed in Dolní Bukovsko.